

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2018/843,

30. mai 2018,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpannga arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849 ⁽⁴⁾ on peamine õigusakt, millega tõkestatakse liidu finantsüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil. Nimetatud direktiivis, mis tuli üle võtta 26. juuniks 2017, on sätestatud terroristlikel eesmärkidel raha või vara kogumise vastase tegevuse tõhus ja terviklik õigusraamistik, milles nõutakse, et liikmesriigid tuvastaksid, mõistaksid ja maandaksid rahapesust ja terrorismi rahastamisest tulenevaid riske.
- (2) Hiljutised terrorirünnakud on toonud esile uusi suundumusi, seda eelkõige viisides, kuidas terroristlike rühmituste operatsioone rahastatakse ja ellu viiakse. Teatavad tänapäeva tehnoloogia teenused leiavad järjest laialdasemat kasutust alternatiivse finantsüsteemina, jäädes samas liidu õiguse kohaldamisalast välja ja kasutades ära selliseid erandeid õigusnormidest, mis ei pruugi olla enam põhjendatud. Muutuvate suundumustega kaasas käimiseks tuleks võtta lisameetmeid, et tagada finantstehingute, äriühingute ja muude juriidiliste isikute, samuti usaldusfondide ja selliste õiguslike üksuste suurem läbipaistvus, millel on usaldusfondidega sarnane struktuur või ülesanded („sarnane õiguslik üksus“), et parandada olemasolevat tõkestavat raamistikku ja võidelda tulemuslikumalt terrorismi rahastamise vastu. On oluline märkida, et võetavad meetmed peaksid olema riskidega proportsionaalsed.
- (3) Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO), Interpol ja Europol on teatanud organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastastikusest lähenemisest. Organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi seotus ning kriminaalsete ja terroristlike rühmituste vahelised sidemed on liidu jaoks üha suurem julgeolekuoht. Selle ohuga toimetulemise strateegiasse kuulub lahutamatuult finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamine.

⁽¹⁾ ELT C 459, 9.12.2016, lk 3.

⁽²⁾ ELT C 34, 2.2.2017, lk 121.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 19. aprilli 2018. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. mai 2018. aasta otsus

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (4) Kuigi viimastel aastatel on tehtud märgatavaid edusamme rahapesuvastase töökonna standardite vastuvõtmisel ja rakendamisel ning liikmesriigid on toetanud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni tööd läbipaistvuse valdkonnas, on selge, et liidu majandus- ja finantskeskkonna üldist läbipaistvust tuleb suurendada. Rahapesu ja terrorismi rahastamist saab tulemuslikult tõkestada siis, kui keskkond on ebasoodne kurjategijate suhtes, kes otsivad võimalusi kaitsta oma raha läbipaistmatute struktuuride abil. Liidu finantssüsteemi usaldusvärsus sõltub äriühingute ja muude juriidiliste isikute, usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste läbipaistvusest. Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole mitte ainult rahapesu tuvastada ja uurida, vaid seda ka tõkestada. Läbipaistvuse suurendamisel võib olla jõuline ennetav mõju.
- (5) Kuigi tuleks järgida direktiivi (EL) 2015/849 eesmärke ning kõnealuse direktiivi kõik muudatused peaksid olema kooskõlas liidu käimasoleva võitlusega terrorismi ja terrorismi rahastamise vastu, tuleks muudatusi tehes nõuete kohaselt arvesse võtta põhiõigust isikuandmete kaitsele ning järgida ja kohaldada proportsionaalsuse põhimõtet. Komisjoni teatises Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pealkirjaga „Euroopa julgeoleku tegevuskava“ märgiti vajadust võtta meetmeid tõhusamaks ja terviklikumaks terrorismi rahastamise vastu võitlemiseks ja toodi välja, et finantsturgudele imbumine võimaldab rahastada terrorismi. Euroopa Ülemkogu rõhutas 17.–18. detsembri 2015. aasta järeldustes samuti vajadust võtta kiiresti kõikides valdkondades terrorismi rahastamise tõkestamiseks lisameetmeid.
- (6) Komisjoni teatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Terrorismi rahastamise vastase võitluse tõhusamise tegevuskava“ rõhutatakse vajadust kohaneda uute ohtudega ja muuta vastavalt direktiivi (EL) 2015/849.
- (7) Samuti peaksid liidu meetmed olema vastavuses rahvusvahelisel tasandil toimuvate muutuste ja võetud kohustustega. Seetõttu tuleks arvesse võtta ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2195 (2014) rahvusvahelise rahu ja julgeoleku ohtude kohta ning resolutsioone 2199 (2015) ja 2253 (2015) terrorismist tingitud ohu kohta rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule. Need ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonid käsitlevad vastavalt terrorismi ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vahelisi sidemeid ning terroristlike rühmituste juurdepääsu tõkestamist rahvusvahelistele finantseerimisasutustele ning nendega laiendatakse sanktsioonide raamistikku Iraagi ja Levandi Islamiriigile.
- (8) Virtuaalväeringute ja ametlike väeringute (st riigi seaduslikuks maksevahendiks määratud müntide ja pangatähtede ning e-raha, mida tunnistatakse käibele lasknud riigis vahetusvahendina) vahetamise teenuse pakkujad, samuti rahakotiteenuse pakkujad ei ole liidus kohustatud kahtlast tegevust tuvastama. See võib anda terroristlikele rühmitustele võimaluse teha rahaülekandeid neid peites või kõnealuste platvormide võimaldatavat teatavat anonüümsust ära kasutades liidu finantssüsteemi või virtuaalväeringu võrkudes. Seetõttu on ülimalt oluline laiendada direktiivi (EL) 2015/849 kohaldamisala selliselt, et see hõlmaks virtuaalväeringute ja ametlike väeringute vahetamise teenuse pakkujaid ja rahakotiteenuse pakkujaid. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil peaksid pädevad asutused olema suutelised virtuaalväeringute kasutamist kohustatud isikute kaudu jälgima. Selline jälgimine võimaldaks tasakaalustatud ja proportsionaalset lähenemist, kahjustamata alternatiivse rahastamise ja sotsiaalse ettevõtluse valdkonnas saavutatud tehnilisi edusamme ja heal tasemel läbipaistvust.
- (9) Virtuaalväeringute anonüümsus võimaldab neid kuritegelikel eesmärkidel väärkasutada. Virtuaalväeringute ja ametlike väeringute vahetamise teenuse pakkujate ning rahakotiteenuse pakkujate hõlmamine ei lahenda virtuaalväeringu tehingutega seotud anonüümsuse probleemi lõplikult, kuna suur osa virtuaalväeringu keskkonnast jääb endiselt anonüümseks, sest kasutajad saavad tehinguid teha ka ilma selliste pakkujateta. Anonüümsusega seotud riskidega võitlemiseks peaksid riiklikud rahapesu andmebürood olema suutelised hankima teavet, mis võimaldab seostada virtuaalväeringu aadresse virtuaalväeringu omaniku isikuga. Lisaks tuleks põhjalikumalt hinnata võimalust lubada kasutajatel määratud asutustele vabatahtlikult enda kohta kinnitus esitada.

- (10) Virtuaalväeringuid ei tohiks ajada segamini e-rahaga, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/110/EÜ⁽¹⁾ artikli 2 punktis 2, ega rahaliste vahendite laiema mõistega, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366⁽²⁾ artikli 4 punktis 25, ega ka rahaliste väärtustega, mis on salvestatud direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 3 punktide k ja l kohaselt välja jäetud instrumentidel, ega mänguväeringuga, mida saab kasutada ainult konkreetse mängukeskkonnas. Kuigi virtuaalväeringut võidakse sageli kasutada maksevahendina, võib neid laialdaselt kasutada ka muudel eesmärkidel, näiteks vahetusvahendina, investeerimiseks, väärtuse säilitamise toodetena või veebikasiinodes. Käesoleva direktiivi eesmärk on hõlmata virtuaalväeringute kõikvõimalikke kasutusviise.
- (11) Kohalikke ehk täiendavaid väeringuid, mida kasutatakse väga piiratud võrgustikus, nagu ühes linnas või regioonis, ja mille kasutajaskond on väike, ei peaks käsitlema virtuaalväeringuna.
- (12) Tuleks piirata ärisuhteid või tehinguid suure riskiga kolmandate riikidega, kui asjaomaste suure riskiga kolmandate riikide rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korras tuvastatakse märkimisväärsed puudused, v.a juhul, kui võetakse piisavaid täiendavaid maandavaid või vastumeetmeid. Selliste suure riskiga juhtumite ning selliste ärisuhte või tehingute puhul peaksid liikmesriigid nõudma kohustatud isikutelt, et nad kohaldaksid kõnealuste riskide juhtimiseks ja maandamiseks kliendi suhtes rakendatavaid tugevdatud hoolsusmeetmeid. Seega kehtestab iga liikmesriik suure riskiga kolmandate riikide suhtes võetavate tugevdatud hoolsusmeetmete liigi riiklikul tasemel. Sellised liikmesriigi erinevad lähenemised on nõrgaks kohaks komisjoni poolt tuvastatud suure riskiga kolmandate riikidega ärisuhte hoidmisel. Oluline on parandada komisjoni koostatud suure riskiga kolmandate riikide nimekirja tulemuslikkust, tagades liidu tasandil kõnealuste riikide ühtse kohtlemise. Sellise ühtlustatud lähenemisega tuleks eelkõige keskenduda kliendi suhtes rakendatavatele tugevdatud hoolsusmeetmetele, kui selliseid meetmeid ei nõuta juba siseriikliku õiguse alusel. Kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega peaks liikmesriikidel olema võimalik nõuda, et kohustatud isikud kohaldaksid asjakohasel juhul lisaks kliendi suhtes rakendatavatele tugevdatud hoolsusmeetmetele täiendavaid maandamismeetmeid, kooskõlas riskipõhise käsitluse põhimõttega ja võttes arvesse ärisuhte või tehingute konkreetseid asjaolusid. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevad rahvusvahelised organisatsioonid ja standardite kehtestajad võivad kutsuda üles kohaldama sobivaid vastumeetmeid, et kaitsta rahvusvahelist finantsüsteemi teatud riikidest lähtuva pidevate ja märkimisväärsede rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide eest. Peale selle peaksid liikmesriigid nõudma kohustatud isikutelt komisjoni poolt kindlaks tehtud suure riskiga kolmandate riikide suhtes täiendavate maandamismeetmete võtmist, arvestades seejuures üleskutseid rakendada selliseid vastumeetmeid ja soovitusi, mida on kirjeldanud näiteks rahapesuvastane töökond, ning rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid kohustusi.
- (13) Kuna rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud ohtude ja haavatavuse olemus on muutlik, peaks liit kehtestama integreeritud lähenemise, millega tagada riiklike rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordade vastavus liidu tasandi nõuetele, võttes arvesse nimetatud riiklike kordade tulemuslikkuse hindamisi. Selleks et jälgida liidu nõuete riiklikesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordadesse nõuetekohast ülevõtmist, nende nõuete tulemuslikku rakendamist ja nende kordade suutlikkust luua tulemuslik tõkestav raamistik, peaks komisjon hindamisel tuginema riiklikele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordadele, piiramata hindamisi, mida korraldavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevad rahvusvahelised organisatsioonid ja standardite kehtestajad, nagu rahapesuvastane töökond või rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid hindav eksperdikomitee.
- (14) Üldotstarbelistel ettemaksekaartidel on õiguspärane otstarve ning need soodustavad sotsiaalset ja finantsalast kaasmist. Siiski on anonüümseid ettemaksekaarte lihtne kasutada terrorirünnakute ja seonduva logistika rahastamiseks. Seetõttu on oluline välistada terroristide võimalus nende abil oma operatsioone rahastada, milleks vähendatakse veelgi ülemmäärasid ja maksimaalseid summasid, mille puhul kohustatud isikud võivad teatavad direktiivi (EL) 2015/849 kohased kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed kohaldamata jätta. Seepärast on oluline – võttes

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

vajalikul määral arvesse tarbijate vajadusi üldotstarbeliste ettemaksekaartide kasutamisel ning takistamata selliste vahendite kasutamist sotsiaalse ja majandusliku kaasatuse edendamiseks – langetada anonüümsete üldotstarbeliste ettemaksekaartide praeguseid künniseid ja tuvastada kaugmaksetehingu korral klient, kui tehingu summa ületab 50 eurot.

- (15) Kuigi liidus välja antud anonüümsete üldotstarbeliste ettemaksekaartide kasutamine on põhimõtteliselt piiratud liidu territooriumiga, ei saa alati sama eeldada kolmandates riikides välja antud sarnaste kaartide puhul. Seetõttu on oluline tagada, et väljaspool liitu välja antud anonüümseid üldotstarbelisi ettemaksekaarte saab kasutada liidus üksnes siis, kui neid saab pidada vastavaks nõuetele, mis on liidu õiguses sätestatud nõuetega samaväärsed. See reegel tuleks sätestada, järgides igati rahvusvahelisest kaubandusest tulenevaid liidu kohustusi, eriti teenustekaubanduse üldlepingu raames.
- (16) Rahapesu andmebüroodel on oluline roll terrorivõrgustike, eriti piiriüleste võrgustike finantstehingute ja nende rahastajate tuvastamisel. Finantsandmete analüüsil võib olla terrorismikuritegudele kaasaaitamise ning terroriorganisatsioonide võrgustike ja kavatsuste avastamisel otsustav tähtsus. Normatiivsete rahvusvaheliste standardite puudumise tõttu on rahapesu andmebüroode funktsioonid, pädevused ja volitused väga erinevad. Liikmesriigid peaksid püüdma tagada tõhusama ja koordineerituma viisi, kuidas korraldada terrorismiga seotud finantsuurimisi, sh virtuaalväeringute väärkasutamise uurimisi. Siiski ei tohiks praegused erinevused mõjutada rahapesu andmebüroode tegevust, eriti suutlikkust koostada ennetavaid analüüse, millega toetada kõiki andmete kogumise ja analüüsi, uurimise ja kohtumenetluse eest vastutavaid ametivõime ning rahvusvahelist koostööd. Rahapesu andmebüroodel peaks oma ülesannete täitmisel olema juurdepääs teabele ning nad peaks saama seda takistusteta vahetada, sh õiguskaitseasutusega tehtava asjakohase koostöö kaudu. Kuriteokahtluse korral, ja eriti kui kahtlustatakse terrorismi rahastamist, peaks teave alati liikuma ilma liigse viivitusega otse ja kiiresti. Seega on ülimalt oluline parandada veelgi rahapesu andmebüroode tulemuslikkust ja tõhusust, sätestades täpsemalt rahapesu andmebüroode volitused ja nendevahelise koostöö.
- (17) Rahapesu andmebürood peaksid olema suutelised hankima igalt kohustatud isikult kogu vajaliku teabe oma ülesannete täitmiseks. See, et nad saavad takistusteta teavet, on oluline selleks, et tagada rahavoogude nõuetekohane jälgitavus ning ebaseaduslike võrgustike ja voogude avastamine varases etapis. Rahapesu andmebüroo võib vajada rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse tõttu kohustatud isikult lisateavet, kas ajendatuna rahapesu andmebüroole eelnevalt teatatud kahtlasest tehingust, või ka muust, nagu rahapesu andmebüroo enda koostatud analüüs, pädevate asutuste esitatud andmete analüüs või mõnes muus rahapesu andmebüroos hoitav teave. Rahapesu andmebürood peaksid seega oma ülesannetega seoses olema suutelised hankima teavet kõikidelt kohustatud isikult, isegi kui kahtlasest tehingust ei ole varem teatatud. See ei tähenda rahapesu andmebüroo analüüsi raames valimatuid teabenõudeid kohustatud isikutele, vaid ainult piisavalt kindlaks määratud tingimustel põhinevaid teabenõudeid. Rahapesu andmebüroo peaks olema suuteline ka liidu mõne teise rahapesu andmebüroo taotlusel sellist teavet hankima ning seda teavet taotlenud rahapesu andmebürooga jagama.
- (18) Rahapesu andmebüroo eesmärk on koguda ja analüüsida saadud teavet, tuvastamaks sidemeid kahtlaste tehingute ja nende aluseks oleva kriminaalse tegevuse vahel, et rahapesu ja terrorismi rahastamist tõkestada ja sellega võidelda, samuti levitada analüüsi tulemusi ja lisateavet pädevatele asutustele, kui on alust kahtlustada rahapesu, seotud eelkuritegusid või terrorismi rahastamist. Rahapesu andmebüroo ei tohiks hoiduda või keelduda teabe vahetamisest (omal algatusel või taotluse korral) teise rahapesu andmebürooga seetõttu, et seotud eelkuritegu ei ole tuvastatud, liikmesriikide õigusnormid ja seotud eelkuritegude määratlused on erinevad või puudub viide konkreetsele seotud eelkuriteole. Samuti peaks rahapesu andmebüroo andma oma eelneva nõusoleku teisele rahapesu andmebüroole teabe edastamiseks pädevatele asutustele, sõltumata võimaliku seotud eelkuriteo liigist, et teave levitamise ülesannet saaks tõhusalt täita. Rahapesu andmebürood on teatanud raskustest teabe vahetamisel, sest teatud eelkuritegude (näiteks maksukuriteod) määratlused, mis ei ole liidu õigusega ühtlustatud, on liikmesriigiti erinevad. Sellised erinevused ei tohiks takistada käesolevas direktiivis määratletud teabe vastastikust vahetamist, levitamist pädevatele asutustele ja kasutamist. Rahapesu andmebürood peaksid tagama kolmandate riikide rahapesu andmebüroodega rahapesu, seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise küsimustes kiire, konstruktiivse ja tõhusa koostöö kooskõlas rahapesuvastase töökonna soovitustega ja Egmonti põhimõtete teabe vahetamiseks rahapesu andmebüroode vahel.

- (19) Krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste usaldusväärusega seonduv teave, näiteks teave juhtorgani liikmete ja aktsionäride sobivuse, sisekontrollimehhanismide, juhtimise või nõuetele vastavuse ja riskijuhtimise kohta, on nende asutuste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud järelevalve jaoks sageli hädavajalik. Samamoodi on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud teave oluline ka nende asutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve jaoks. Seetõttu ei tohiks konfidentsiaalse teabe vahetamist ning koostööd krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega tegelevate pädevate asutuste ning usaldatavusnõuete täitmise üle järelevalvet tegevate asutuste vahel takistada õigusliku ebakindlusega, mis võib tekkida, kui selles valdkonnas puuduvad sõnaselged sätted. Õigusraamistiku selgemaks muutmine on eriti oluline ka seetõttu, et usaldatavusnõuete täitmise järelevalve on mitmel juhul tehtud ülesandeks järelevalveasutustele, kes ei tegele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega, nagu Euroopa Keskpank (EKP).
- (20) Kui rahapesu andmebürood ja muud pädevad asutused pääsevad panga- ja maksekontode ning hoiulaegaste omanike, eeskätt kui need on anonüümsed, isikut käsitlevale teabele juurde viivitusega, pidurdab see terrorismiga seotud rahaülekannete tuvastamist. Ühele isikule kuuluvate panga- ja maksekontode ning hoiulaegaste tuvastamist võimaldavad andmed on killustatud ega ole seepärast rahapesu andmebüroodele ja muudele pädevatele asutustele õigeaegselt juurdepääsetavad. Seetõttu on oluline luua kõikides liikmesriikides automatiseeritud keskmehhanismid, nagu registreerimis- või andmeotsingu süsteemid kui tõhusad vahendid, millega saada õigeaegselt juurdepääs panga- ja maksekontode ning hoiulaegaste omanike, nende esindajate ja tegelikult kasu saavate omanike isikut käsitlevale teabele. Juurdepääsu käsitlevate sätete kohaldamisel on asjakohane kasutada olemasolevaid mehhanisme, tingimusel et riiklikud rahapesu andmebürood pääsevad viivitamata juurde päringuga taotletud andmetele filtreerimata kujul. Liikmesriigid peaksid kaaluma võimalust lisada sellistesse mehhanismidesse muud teavet, mida peetakse vajalikuks ja proportsionaalseks, et rahapesu ja terrorismi rahastamise riske tõhusamalt maandada. Tuleks tagada, et rahapesu andmebüroode ja pädevate asutuste, välja arvatud süüdistuse esitamise eest vastutavate asutuste uurimised ja teabenõuded oleksid täiesti konfidentsiaalsed.
- (21) Eraelu puutumatus austamise ja isikuandmete kaitsmise huvides tuleks panga- ja maksekontode sellistes automatiseeritud keskmehhanismides nagu registreerimis- või andmeotsingu süsteemid hoida üksnes andmeid, mis on rahapesu ja terrorismi tõkestamise uurimiste jaoks minimaalselt vajalikud. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kindlaks määrata, milliste andmete kogumine on tegelikult kasu saavate omanike sisuliseks kindlakstegemiseks kasulik ja mis on seejuures proportsionaalne, võttes arvesse kehtivaid süsteeme ja õigustraditsioone. Kõnealuseid mehhanisme käsitlevate sätete ülevõtmisel peaksid liikmesriigid kehtestama samaväärsed andmete säilitamisperioodid, nagu kehtivad dokumentidele ja teabele, mis on saadud kliendi suhtes rakendatavate hooldusmeetmete kohaldamisega. Liikmesriikidel peaks olema võimalik pikendada andmete säilitamisperioodi üldkohaldatavate õigusnormidega, ilma et tuleks otsustada üksikjuhtumipõhiselt. Täiendav säilitamisperiood ei tohiks ületada viit lisa-aastat. See tähtaeg ei tohiks piirata siseriiklikku õigust, millega kehtestatakse teistsugused andmete säilitamise nõuded, mis võimaldavad kriminaal- või haldusmenetluste hõlbustamiseks teha otsuseid üksikjuhtumipõhiselt. Juurdepääs nimetatud mehhanismidele tuleks anda üksnes põhjendatud teadmisyajaduse korral.
- (22) Füüsiliste ja juriidiliste isikute andmete täpne identifitseerimine ja kontrollimine on rahapesu või terrorismi rahastamisega võitlemisel ülimalt oluline. Tehingute ja maksete digiteerimise viimased suundumused võimaldavad turvalist kaug- või e-identimist. Neid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014⁽¹⁾ sätestatud identifitseerimisvahendeid tuleks arvesse võtta, eriti selliseid teavitatud e-identimise süsteeme ja viise, mis tagavad piiriülese õigusliku tunnustamise, võimaldavad väga turvaliste lahenduste kasutamist ja tagavad võrdlusnäitajad, mille järgi kontrollida liikmesriigi tasandil kehtestatud identimismeetodeid. Lisaks võib arvesse võtta muid turvalise kaug- või e-identimise protsesse, mis on liikmesriigi pädeva asutuse poolt liikmesriigi tasandil reguleeritud, tunnustatud, heaks kiidetud või aktsepteeritud. Asjakohasel juhul tuleks identimisprotsessis arvesse võtta ka e-dokumente ja usaldusteenuseid, mis on sätestatud määruses (EL) nr 910/2014. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleks arvesse võtta tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

- (23) Et määrata liidus kindlaks riikliku taustaga isikud, peaksid liikmesriigid koostama loetelud, milles on näidatud konkreetsed ülesanded, mis kvalifitseeruvad siseriiklike õigus- ja haldusnormide kohaselt avaliku võimu olulisteks ülesanneteks. Liikmesriigid peaksid nõudma igalt nende territooriumil paiknevalt akrediteeritud rahvusvaheliselt organisatsioonilt sellise loetelu koostamist ja ajakohastamist, mis sisaldab avaliku võimu ülesandeid kõnealuses rahvusvahelises organisatsioonis.
- (24) Praeguses raamistikus sätestatud lähenemisviis olemasolevate klientide ülevaatamiseks on riskipõhine. Arvestades teatavate vahendajate struktuuriga seostatavat suuremat rahapesu, terrorismi rahastamise ja seonduvate eelkuritegude riski, ei pruugi selline lähenemisviis aga võimaldada riskide õigeaegset tuvastamist ja hindamist. Seepärast on oluline tagada, et ka olemasolevaid teatavate selgelt määratletud kategooriate kliente jälgitaks korrapäraselt.
- (25) Liikmesriigid on praegu kohustatud tagama, et nende territooriumil asutatud äriühingud ja muud juriidilised isikud koguksid ja hoiaksid asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet oma tegelikult kasu saava omaniku kohta. Tegelikult kasu saava omaniku kohta täpse ja ajakohastatud teabe vajadus on võtmetegur selliste kurjategijate jälgimisel, kes võiksid vastasel juhul kasutada äriühingu struktuuri taha varjumise võimalust. Finantssüsteemi üleilmne seotus teeb kapitali üle kogu maailma peitmise ja liigutamise võimalikuks ning rahapesijad ja terrorismi rahastajad, samuti muud kurjategijad on seda võimalust järjest enam kasutanud.
- (26) Täpsustada tuleks konkreetne tegur, mille alusel määratakse kindlaks usaldusfondi ja sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavat omanikku käsitleva teabe jälgimise ja registreerimise eest vastutav liikmesriik. Liikmesriikide õigussüsteemide erinevuste tõttu ei jälgita ega registreerita teatavaid usaldusfonde ja sarnaseid õiguslikke üksusi mitte kusagil liidus. Usaldusfondi ja sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavat omanikku käsitlev teave tuleks registreerida seal, kus usaldusfondi usaldusisik ning sarnases õiguslikus üksuses samaväärseid positsioone omav isik on asutatud või kus ta elab. Selleks, et tagada usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavat omanikku käsitleva teabe tulemuslik jälgimine ja registreerimine, on vajalik ka liikmesriikidevaheline koostöö. Kui usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike registrid liikmesriikides oleksid omavahel sidestatud, oleks nimetatud teave juurdepääsetav ning see tagaks sellise olukorra ärahoidmise, et sama usaldusfond või sarnane õiguslik üksus registreeritakse liidus mitu korda.
- (27) Normid, mida kohaldatakse usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste suhtes seoses juurdepääsuga teabele nende tegelikult kasu saavate omanike kohta, peaksid olema võrreldavad normidega, mida kohaldatakse äriühingute ja muude juriidiliste isikute suhtes. Kuna liidus on praegu suurel hulgal eri liiki usaldusfonde ja sarnaste õiguslike üksuste osas on pilt veelgi kirjum, peaks jääma liikmesriikide otsustada, kas usaldusfond või sarnane õiguslik üksus on äriühingu või mõne muu juriidilise isikuga võrreldavalt sarnane. Nimetatud sätteid ülevõtivate siseriiklike õigusnormide eesmärk peaks olema vältida usaldusfondide või sarnaste õiguslike üksuste kasutamist rahapesuks, terrorismi rahastamiseks või seotud eelkuritegudeks.
- (28) Võttes arvesse usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste eri tunnuseid, peaksid liikmesriigid saama määrata kindlaks nende usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste läbipaistvuse taseme, mis ei ole äriühingute ja muude juriidiliste isikutega võrreldavad, toimides siseriikliku õiguse kohaselt ja kooskõlas andmekaitse normidega. Rahapesu ja terrorismi rahastamisega kaasnevad riskid võivad varieeruda, sõltuvalt usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tunnustest, ning nende riskide mõistmine võib ajaga muutuda, näiteks riiklike või riigiüleste riskihindamiste tulemusena. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema võimalik sätestada oma õiguses ulatuslikum juurdepääs teabele usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike kohta, kui selline juurdepääs on vajalik ja proportsionaalne meede õiguspärase eesmärgi jaoks tõkestada finantssüsteemi kasutamist rahapesuks või terrorismi rahastamiseks. Määrates kindlaks nende usaldusfondide või sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe läbipaistvuse määra, peaksid liikmesriigid võtma nõuetekohaselt arvesse üksikisikute põhiõiguste kaitset, eelkõige õigust eraelu puutumatusel ja isikuandmete kaitsele. Juurdepääs teabele usaldusfondide või sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike kohta tuleks anda igale õigustatud huvi tõendada suutvale isikule. Juurdepääs tuleks anda ka isikule, kes esitab kirjaliku taotluse, mis puudutab usaldusfondi või sarnast õiguslikku üksust, kes omab otseselt või kaudselt väljaspool liitu asutatud äriühingut või muud juriidilist isikut või kellele kuulub selles kontrolliv osalus, kaasa arvatud esitajaaktsiate või -osade või

muul viisil kontrollimise kaudu. Usaldusfondide või sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele juurdepääsu kriteeriumid ja tingimused peaksid olema piisavalt täpsed ja käesoleva direktiivi eesmärkidega kooskõlas. Liikmesriikidel peaks olema võimalik keelduda kirjaliku taotluse rahuldamisest, kui on põhjendatult alust arvata, et kirjalik taotlus ei ole käesoleva direktiivi eesmärkidega kooskõlas.

- (29) Et tagada õiguskindlus ja võrdsed võimalused, on väga oluline sätestada selgelt, missuguseid liidus asutatud õiguslikke üksusi tuleks lugeda nende ülesannete või struktuuri alusel usaldusfondide sarnaseks. Seepärast peaks igal liikmesriigil olema kohustus määrata kindlaks usaldusfondid, kui siseriiklik õigus neid tunnustab, ning sarnased õiguslikud üksused, mida võib liikmesriigi õiguskorras või tavale tuginedes asutada ning mis sarnanevad struktuuri või ülesannete poolest usaldusfondile, näiteks võimaldades hoida lahus vara juriidilise omaniku ning tegelikult kasu saava omaniku. Seejärel peaksid liikmesriigid teatama komisjonile nende usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste kategooriad, tunnused, nimetused ja kui see on kohaldatav, õigusliku aluse, et need avaldataks *Euroopa Liidu Teatajas*, võimaldamaks teistel liikmesriikidel neid tuvastada. Arvesse tuleks võtta asjaolu, et usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste õiguslikud tunnused võivad olla liidu lõikes erinevad. Kui usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tunnused on struktuurilt või ülesannetelt võrreldavad äriühingute ja muude juriidiliste isikute tunnustega, aitaks üldsuse juurdepääs tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele võidelda usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste väärkasutamise vastu, samamoodi nagu üldsuse juurdepääs võib aidata tõkestada äriühingute ja muude juriidiliste isikute väärkasutamist rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks.
- (30) Üldsuse juurdepääs tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele võimaldab kodanikuühiskonnal teavet tõhusamalt kontrollida, sh ajakirjanduse või kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt, ning aitab säilitada usaldust äritehingute ja finantssüsteemi suhtes. See võib aidata võidelda äriühingute ja muude juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks väärkasutamise vastu, nii uurimiste toetamisega kui ka mainele avalduva mõju kaudu, sest kõik potentsiaalsed tehingupartnerid teavad, kes on tegelikult kasu saavad omanikud. See hõlbustab ka teabe kättesaadavust õigeaegselt ja tõhusalt nii finantseerimisasutuste kui ka kõnealuste õigusrikkumiste vastu võitlevate muude asutuste, sh kolmandate riikide asutuste jaoks. Nimetatud teabele juurdepääs aitaks ka uurida rahapesu, seotud eelkuritegusid ja terrorismi rahastamist.
- (31) Investorite ja üldsuse usaldus finantsturgude vastu on suurel määral sellest, kas on olemas täpne avalikustamise kord, mis tagab tegelikult kasu saava omaniku ja äriühingute kontrollstruktuuride suhtes läbipaistvuse. See kehtib eriti selliste äriühingu üldjuhtimise süsteemide puhul, mida iseloomustab omandi koondumine; selliste hulka kuulub ka liidu süsteem. Ühelt poolt võivad olulise hääleõiguse ja rahavoo õigustega suurinvestorid pikaajalist majanduskasvu ja ettevõtete tulemuslikkust soodustada. Teisalt võib suure hääleõigusega tegelikult kasu saavate omanike kontrollimine soodustada olukorda, et isikliku kasu saamiseks ja vähemuseinvestoreid kahjustades juhitakse kõrvale äriühingu vara ja võimalusi. Võimalikku usalduse kasvu finantsturgude vastu tuleks pidada läbipaistvuse suurendamise positiivseks kõrvalmõjuna, ent mitte eesmärgiks, sest eesmärk on luua keskkond, mille kasutamine rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks oleks vähem tõenäoline.
- (32) Investorite ja üldsuse usaldus finantsturgude vastu on suurel määral sellest, kas on olemas täpne avalikustamise kord, mis tagab läbipaistvuse äriühingute ja muude juriidiliste isikute, samuti teatud liiki usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike ja kontrollstruktuuride suhtes. Seepärast peaksid liikmesriigid võimaldama juurdepääsu tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele piisavalt sidusalt ja kooskõlastatult, kehtestades üldsuse juurdepääsu kohta selged reeglid, nii et kolmandad isikud saaksid kogu liidus välja selgitada, kes on äriühingute ja muude juriidiliste isikute, samuti teatud liiki usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavad omanikud.
- (33) Liikmesriigid peaksid seepärast võimaldama juurdepääsu äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele piisavalt sidusalt ja kooskõlastatult, kasutades tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevat teavet sisaldavaid keskregistreid ja kehtestades üldsuse juurdepääsu kohta selged reeglid, nii et kolmandad isikud saaksid kogu liidus välja selgitada, kes on äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavad omanikud. Samuti on oluline kehtestada sidus õigusraamistik, mis tagaks, et teave usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike kohta oleks kogu liidus pärast nende registreerimist paremini juurdepääsetav. Normid, mida kohaldatakse usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste suhtes seoses juurdepääsuga teabele nende tegelikult kasu saavate omanike kohta, peaksid olema võrreldavad normidega, mis kehtivad äriühingutele ja muudele juriidilistele isikutele.

- (34) Kõigil juhtudel, nii äriühingute ja muude juriidiliste isikute kui ka usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste puhul, tuleks eelkõige leida õiglane tasakaal rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise küsimuses eksisteeriva üldise avaliku huvi ning andmesubjekti põhiõiguste vahel. Üldsusele kättesaadavaks tehtav andmekogum peaks olema piiratud, selgelt ja ammendavalt määratletud ning üldist laadi, et vähendada tegelikult kasu saavate omanike kahjustamise võimalust. Samas ei tohiks üldsusele kättesaadavaks tehtav teave olulisel määral erineda praegu kogutavatest andmetest. Selleks et eraelu puutumatus üldine riive ja konkreetset isikuandmete kaitset riive oleks võimalikult minimaalne, peaks see teave sisuliselt käsitlema äriühingute ja muude juriidiliste isikute ning usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike staatust ning piirduma üksnes tegelikult kasu saavate omanike majandustegevuse valdkonnaga. Juhud, kui tegelikult kasu saava omanikuna on märgitud kõrgema astme juht üksnes seepärast, et ta on kõrgema astme juhi ametikohal, mitte et tal oleks osalus või et ta kontrolliks isikut või üksust muul viisil, tuleks registrites selgelt ära näidata. Mis puudutab teavet tegelikult kasu saavate omanike kohta, võivad liikmesriigid näha ette keskregistrisse teabe lisamise kodakondsuse kohta, eelkõige välismaalastest tegelikult kasu saavate omanike puhul. Registripidamise hõlbustamiseks ja arvestades, et valdav enamik tegelikult kasu saavaid omanikke on keskregistrit pidava riigi kodanikud, võivad liikmesriigid eeldada, et tegelikult kasu saav omanik on sama riigi kodanik, kui registris ei ole märgitud teisiti.
- (35) Suurem avalik kontroll aitab kaasa juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste väärkasutuse, sh maksude vältimise ärahoidmisele. Seetõttu on oluline, et tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave jääks riiklike registrite ja registrite sidestamise süsteemi kaudu kättesaadavaks veel vähemalt viieks aastaks pärast seda, kui usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavat omanikku käsitleva teabe registrisse kandmise aluseid enam ei esine. Siiski peaksid liikmesriigid saama õigusaktidega sätestada, kuidas tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevat teavet töödeldakse, sh isikuandmete töötlemise muudel otstarvetel, kui selline töötlemine vastab avaliku huvi eesmärgile ning on taotletava õiguspärase eesmärgi jaoks vajalik ja proportsionaalne.
- (36) Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik näha proportsionaalse ja tasakaalustatud lähenemise huvides ning eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse õiguste tagamiseks ette tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe registri kaudu avalikustamise ja sellele teabele juurdepääsu erandid erandlikel asjaoludel, kui kõnealuse teabe tulemusel ähvardaks tegelikult kasu saavat omanikku kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalda või ähvardamise ebaproportsionaalne oht. Liikmesriikidel peaks olema ka võimalik nõuda veebipõhist registreerimist, et teha kindlaks isikud, kes registrit teavet taotlevad, samuti küsida registris sisalduvale teabele juurdepääsu eest tasu.
- (37) Kuna liikmesriikide keskregistrid, mis sisaldavad teavet tegelikult kasu saavate omanike kohta, on omavahel sidestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1132⁽¹⁾ loodud Euroopa keske platvormi kaudu, tuleb liikmesriikide erinevate tehniliste näitajatega süsteemide toimimine kooskõlastada. Sellest tulenevalt tuleb võtta vastu tehnilised meetmed ja kirjeldused, mis arvestavad registritevahelisi erinevusi. Selleks et tagada käesoleva direktiivi ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused asjaomaste tehniliste ja operatiivsete küsimuste lahendamiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011⁽²⁾ artiklis 5 osutatud kontrollimenetlusega. Igal juhul tuleks liikmesriikide kaasatus kogu süsteemi toimimisse tagada komisjoni ja liikmesriikide esindajate korrapärase dialoogiga, mis käsitleks süsteemi käitamist ja edasist arengut.
- (38) Käesoleva direktiivi raames toimuvale isikuandmete töötlemisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679⁽³⁾. Sellest tulenevalt tuleks füüsilisi isikuid, kelle isikuandmeid hoitakse tegelikult kasu saavate omanikena riiklikes registrites, asjakohaselt teavitada. Lisaks tuleks kättesaadavaks teha üksnes isikuandmed,

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

mis on ajakohased ja käsitlevad tegelikult kasu saavaid omanikke, ning puudutatud isikuid tuleks teavitada nende õigustest liidu praeguse andmekaitsealase õigusraamistiku kohaselt, nagu on sätestatud määruses (EL) 2016/679 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/680, ⁽¹⁾ ning kõnealuste õiguste kasutamise menetlusest. Lisaks, et hoida ära registrites sisalduva teabe väärkasutamist ja selleks et tegelikult kasu saavate omanike õigustega piisavalt arvestada, võiksid liikmesriigid pidada asjakohaseks kaaluda, kas teha tegelikult kasu saavale omanikule kättesaadavaks teave päringu esitanud isiku ja päringu õigusliku aluse kohta.

- (39) Kui lahknevustest teatamine rahapesu andmebüroode ja pädevate asutuste poolt ohustaks käimasolevat uurimist, peaksid rahapesu andmebürood ja pädevad asutused lahknevusest teatamise edasi lükkama ajani, mil põhjust mitte teatada enam ei ole. Lisaks ei tohiks rahapesu andmebürood ja pädevad asutused lahknevustest teatada, kui see oleks vastuolus siseriiklikus õiguses sätestatud konfidentsiaalsusnõudega või kujutaks endast õigusvastast hoiatamist.
- (40) Käesolev direktiiv ei piira pädevate asutuste poolt direktiivi (EL) 2016/680 kohaselt töödeldavate isikuandmete kaitset.
- (41) Teabe kättesaadavust ja õigustatud huvi määratlust tuleks reguleerida selle liikmesriigi õigusega, kus usaldusfondi usaldusisik või sarnase õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik on asutatud või elab. Kui usaldusfondi usaldusisik või sarnase õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik ei ole asutatud ega ela üheski liikmesriigis, tuleks teabe kättesaadavust ja õigustatud huvi määratlust reguleerida selle liikmesriigi õigusega, kus on käesoleva direktiivi kohaselt registreeritud teave usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saava omaniku kohta.
- (42) Liikmesriigid peaksid siseriiklikus õiguses määratlema õigustatud huvi nii üldmõistena kui ka tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevale teabele juurdepääsu kriteeriumina. Eelkõige ei tohiks need määratlused piirata õigustatud huvi mõistet üksnes poolelioleva haldus- või kohtumenetlusega, ning need peaksid võimaldama asjakohasel juhul arvesse võtta vabaihenduste ja uurivate ajakirjanike tegevust rahapesu, terrorismi rahastamise ja seotud eelkuritegude tõkestamisel. Kui liikmesriikide tegelikult kasu saavate omanike registrid saavad omavahel sidestatud, tuleks asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse otsusega võimaldada nii riigisisest kui ka piiriülest juurdepääsu iga liikmesriigi registrile tulenevalt selle liikmesriigi õigustatud huvi määratlusest, kus usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave on käesoleva direktiivi kohaselt registreeritud. Liikmesriikidel peaks olema ka võimalik kehtestada edasikaebamise kord liikmesriigi tegelikult kasu saavate omanike registris olevale teabele juurdepääsu andmise või sellest keeldumise otsuste vaidlustamiseks. Registreerimise ja teabevahetuse sidususe ja tõhususe tagamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et liikmesriigis usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe jaoks loodud registri eest vastutav asutus teeks koostööd teistes liikmesriikides sama ülesannet täitvate asutustega, jagades teavet ühe liikmesriigi õiguse alusel reguleeritud ja teises liikmesriigis hallatavate usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste kohta.
- (43) Kolmandate riikide respondentasutustega toimivaid korrespondentsuhteid iseloomustab nende suhete jätkuvus ja korduvus. Seepärast peaksid liikmesriigid selles kontekstis tugevdatud hooldusmeetmete rakendamist nõudes arvestama, et korrespondentsuhted ei hõlma ühekordseid tehinguid ega pelka teadete vahetamist. Kuna eri piiriüleste korrespondentpangateenustega kaasneb erineval tasemel rahapesu ja terrorismi rahastamise risk, saab käesoleva direktiiviga kehtestatud meetmete intensiivsuse määrata lähtuvalt riskipõhise käsitlemise põhimõtetest ning ei tohi eelarvamuslikult otsustada, kui suur on mingi respondentfinantseerimisasutuse puhul rahapesu ja terrorismi rahastamise risk.
- (44) Oluline on tagada, et kohustatud isikud rakendaksid rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid norme nõuete kohaselt. Sellega seoses peaksid liikmesriigid tugevdama rolli, mida täidavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ülesandeid täitma määratud pädeva asutusena tegutsevad avaliku sektori asutused, sh rahapesu andmebürood, rahapesu, seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise uurimisasutused ning prokuratuur, kuritegelike varade jälitamise ja arestimise või külmutamise ja konfiskeerimise eest vastutavad asutused, samuti sularaha ja

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

vabalt kaubeldavate esitaja maksevahendite piiriülese liikumise kohta aruandeid saavad asutused ning kohustatud isikute poolse õigusnormide täitmisega seotud järelevalve või kontrollimise ülesandeid täitvad asutused. Liikmesriigid peaksid tugevdama muude asjaomaste asutuste, sealhulgas maksuhaldurite ja korrupsiooni tõkestavate asutuste osatähtsust.

- (45) Liikmesriigid peaksid tagama kõigi kohustatud isikute tõhusa ja erapooletu järelevalve, mida peaksid soovitavalt teostama avaliku sektori asutused eraldi sõltumatu riikliku reguleeriva asutuse või järelevalveasutuse kaudu.
- (46) Kurjategijad liigutavad ebaseaduslikku tulu selle avastamise vältimiseks paljude finantsvahendajate kaudu. Seetõttu tuleb krediidiasutustel ja finantseerimisasutustel lubada vahetada teavet mitte üksnes kontserni liikmete vahel, vaid ka teiste krediidiasutuste ja finantseerimisasutustega, järgides siseriiklikus õiguses sätestatud andmekaitse norme.
- (47) Pädevad asutused, kes teostavad järelevalvet selle üle, kuidas kohustatud isikud täidavad käesoleva direktiivi nõudeid, peaksid oma laadist või staatusest sõltumata saama teha koostööd ja vahetada konfidentsiaalset teavet. Selleks peaks pädevatel asutustel olema konfidentsiaalse teabe vahetamiseks piisav õiguslik alus, ning rahapesu ja terrorismi rahastamist tõkestavate pädevate järelevalveasutuste ja usaldatavusnõuete täitmise üle järelevalvet teostavate asutuste koostööd ei tohiks tahtmatult takistada õiguslik ebakindlus, mida võib põhjustada sellealaste sõnaselgete õigusnormide puudumine. Järelevalve rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusa rakendamise üle kontsernide suhtes peaks toimuma kooskõlas ühtse järelevalve tingimuste ja põhimõtete, mis on kehtestatud Euroopa vastavates valdkondlikes õigusaktides.
- (48) Käesoleva direktiivi kohaldamisel on oluline liikmesriikide pädevate asutuste vaheline koostöö ja teabevahetus. Seetõttu ei tohiks liikmesriigid keelata pädevatel asutustel üksteist abistada ja teavet vahetada ega seada sellele põhjendamatuid või ülemäära piiravaid tingimusi.
- (49) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ⁽¹⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud.
- (50) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise ja uurimise abil finantssüsteemi kaitsmine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest liikmesriikide poolt oma finantssüsteemi kaitseks võetavad meetmed ei pruugi olla kooskõlas siseturu toimimisega ning õigusriigi ja liidu avaliku korra nõuetega, küll aga saab seda meetme ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (51) Käesolevas direktiivis järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige õigust era- ja perekonnaelu austamisele (harta artikkel 7), õigust isikuandmete kaitsele (harta artikkel 8) ning õigust ettevõtlusvabadusele (harta artikkel 16).
- (52) Käesoleva direktiivi rakendamise hindamisaruande koostamisel peaks komisjon pöörama nõuetekohaselt tähelepanu hartas tunnustatud põhiõiguste ja põhimõtete järgimisele.
- (53) Kuna on vaja kiiresti rakendada meetmeid, mida on võetud, et tugevdada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks liidus kehtestatud korda, ja võttes arvesse, et liikmesriigid on kohustunud direktiivi (EL) 2015/849 kiiresti üle võtma, tuleks direktiivi (EL) 2015/849 muudatused üle võtta hiljemalt 10. jaanuariks 2020. Liikmesriigid peaksid looma äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavate omanike registrid hiljemalt 10. jaanuariks 2020 ning usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike registrid hiljemalt 10. märtsiks 2020. Kesksregistrid tuleks Euroopa keskse platvormi kaudu omavahel sidestada hiljemalt 10. märtsiks 2021. Liikmesriigid peaksid looma hiljemalt 10. septembriks 2020 automatiseeritud keskmehhanismid, et võimaldada panga- ja maksekontode ning hoiulaegaste omanike tuvastamist.

⁽¹⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

- (54) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001 ⁽¹⁾ artikli 28 lõikega 2 ning ta esitas oma arvamuse ⁽²⁾ 2. veebruaril 2017.
- (55) Seepärast tuleks direktiivi (EL) 2015/849 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2015/849 muutmine

Direktiivi (EL) 2015/849 muudetakse järgmiselt:

1) Artikli 2 lõike 1 punkti 3 muudetakse järgmiselt:

a) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) audiitorid, raamatupidamisteenuse osutajad ja maksunõustajad ning kõik teised isikud, kes kohustuvad oma peamise äri- või kutsetegevusena kas otse või endaga seotud teiste isikute kaudu andma materiaalselt abi, tuge või nõu maksuküsimustes;“;

b) alapunkt d asendatakse järgmisega:

„d) kinnisvaraaklerid, sealhulgas need, kes tegutsevad kinnisvara väljaüürimisel vahendajatena, kuid üksnes tehingute puhul, mille kuuüür on vähemalt 10 000 eurot;“;

c) lisatakse järgmised alapunktid:

„g) teenuseosutajad, kes vahetavad virtuaalväeringut ametlikuks väeringuks ja vastupidi;

h) rahakotiteenuse pakkujad;

i) kunstikaupmehed või kunstiteoste vahendajad, sh siis, kui nende tegevus toimub kunstigaleriis või oksjonimajas ning kui tehingu või omavahel seotud tehingute väärtus on vähemalt 10 000 eurot;

j) kunstiteoste hoidmise, nendega kauplemise või nende vahendamise tegelevad isikud, kui seda tehakse vabasadamases ning kui tehingu või omavahel seotud tehingute väärtus on vähemalt 10 000 eurot.“

2) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) punkti 4 muudetakse järgmiselt:

i) alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) direktiivi (EL) 2017/541 (*) II ja III jaotises sätestatud terroriaktid, terroristirühmitusega seotud kuriteod ja terroristliku tegevusega seotud kuriteod;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).“;

ii) alapunkt c asendatakse järgmisega:

„c) nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK artikli 1 punktis 1 määratletud kuritegelike ühenduste tegevus (*);

(*) Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, 11.11.2008, lk 42).“;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

⁽²⁾ ELT C 85, 18.3.2017, lk 3.

b) punkti 6 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) usaldusfondide puhul – kõik järgmised isikud:

- i) algne omanik (algsed omanikud);
- ii) usaldusisik(ud);
- iii) kaitsja(d), kui on olemas;
- iv) kasusaajad; või juhul kui üksikisikud, kes on juriidilise isiku või õigusliku üksuse kasusaajad, tuleb alles kindlaks määrata, isikute kategooria, kelle huvides juriidiline isik või õiguslik üksus peamiselt asutati või tegutseb;
- v) kõik muud füüsilised isikud, kes usaldusfondi selle otsese või kaudse omamise kaudu või muul viisil lõplikult kontrollivad;“

c) punkt 16 asendatakse järgmisega:

„16) „e-raha“ – direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punktis 2 määratletud e-raha, v.a sama direktiivi artikli 1 lõikes 4 ja lõikes 5 osutatud rahalised väärtused;“

d) lisatakse järgmised punktid:

- „18) „virtuaalvääring“ – digitaalsel kujul esitatud väärtus, mida ei ole välja andnud ega taganud keskpank ega avaliku sektori asutus, mis ei pruugi olla seotud ametliku vääringuga ja millel ei ole vääringu või raha õiguslikku staatus, kuid mida füüsilised või juriidilised isikud aktsepteerivad vahetusvahendina ning mida on võimalik elektrooniliselt üle kanda ja säilitada ning millega on võimalik elektrooniliselt kaubelda;
- 19) „rahakotiteenuse pakkuja“ – isik, kes osutab oma klientide nimel krüptograafiliste privaativõtmete kaitse teenuseid, et virtuaalvääringuid hoida, säilitada ja üle kanda.“

3) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 2 punktid b ja c asendatakse järgmisega:

- „b) iga asjaomase sektoriga seotud riskid, sealhulgas olemasolu korral Eurostati hinnang rahapesu mahule (rahakotiteenuse) kõigis neis sektorites;
- c) kõige levinumad vahendid, mida kurjategijad kasutavad ebaseaduslikult saadud tulu rahapesuks, sealhulgas teabe olemasolu korral need vahendid, mida kasutatakse eriti tehingutes liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel, sõltumata sellest, kas kolmas riik on artikli 9 lõike 2 alusel tuvastatud suure riskiga kolmas riik.“

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Komisjon teeb lõikes 1 osutatud aruande liikmesriikidele ja kohustatud isikutele kättesaadavaks, et aidata neil tuvastada, mõista, juhtida ja maandada rahapesu ja terrorismi rahastamise riske ja võimaldada muudel sidusrühmadel, sh liikmesriikide seadusandjatel, Euroopa Parlamendil, Euroopa järelevalveasutustel ja rahapesu andmebüroode esindajatel riske paremini mõista. Aruanded (välja arvatud nende salastatud teavet sisaldavad osad) avalikustatakse hiljemalt kuus kuud pärast nende liikmesriikidele kättesaadavaks tegemist.“

4) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lõikele 4 lisatakse järgmised punktid:

- „f) esitab aruande oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra, sealhulgas rahapesu andmebüroo, maksuhaldurite ja prokuratuuri institutsioonilise struktuuri ja menetluste kohta, samuti eraldatud inimressurside ja rahaliste vahendite kohta niivõrd, kui see teave on kättesaadav;
- g) annab aru sellest, milliseid meetmeid on riik rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks võtnud ja milliseid vahendeid (töötajad ja eelarve) selleks eraldanud.“

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid teevad oma riskihinnangu tulemused, sh riskihinnangu ajakohastamise tulemused kättesaadavaks komisjonile, Euroopa järelevalveasutustele ja teistele liikmesriikidele. Teised liikmesriigid võivad asjakohasel juhul anda riske hindavale liikmesriigile asjassepuutuvat lisateavet. Hinnangu kokkuvõtte tehakse üldsusele kättesaadavaks. See kokkuvõtte ei või sisaldada salastatud teavet.“

5) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 64 vastu delegeeritud õigusakte suure riskiga kolmandate riikide tuvastamiseks, võttes arvesse strateegilisi puudusi eeskätt järgmistes valdkondades:

a) kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õiguslik ja institutsiooniline raamistik, eelkõige:

i) rahapesu ja terrorismi rahastamise kriminaliseerimine;

ii) kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed;

iii) andmete säilitamise nõuded;

iv) kahtlastest tehingutest teatamise nõuded;

v) kuivõrd kättesaadav on pädevatele asutustele täpne ja õigeaegne teave juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste tegelikult kasu saavate omanike kohta;

b) kolmanda riigi pädevate asutuste volitused ja menetlused rahapesu ja terrorismi rahastamisega võitlemisel, sealhulgas piisavalt tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, samuti kolmanda riigi tavad koostööl ja teabe vahetamisel liikmesriikide pädevate asutustega;

c) kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra tulemuslikkus rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide maandamisel.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktide koostamisel võtab komisjon arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate asjakohaseid hindamisi, hinnanguid ja aruandeid.“

6) Artikli 10 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid keelavad oma krediitiasutustel ja finantseerimisasutustel hoida anonüümseid kontosid, anonüümseid hoiuraamatuid või anonüümseid hoiulaekaid. Liikmesriigid näevad igal juhul ette, et olemasolevate anonüümsete pangakontode, anonüümsete hoiuraamatute või anonüümsete hoiulaegaste omanikele ja kasusaajatele kohaldatakse kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid hiljemalt 10. jaanuarist 2019 ja igal juhul enne seda, kui neid kontosid, hoiuraamatuid või hoiulaekaid mis tahes viisil kasutatakse.“

7) Artiklit 12 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) esimese lõigu punktid a ja b asendatakse järgmistega:

„a) maksevahend ei ole uuesti laetav või selle igakuine maksetehingute ülemlimiit on 150 eurot, mida saab kasutada ainult asjaomases liikmesriigis;

b) elektrooniliselt hoitava rahasumma suurus ei ületa 150 eurot;“

ii) teine lõik jäetakse välja;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandit ei kohaldata e-raha rahalise väärtuse sularahas tagastamise või väljavõtmise puhul, kui tagastatava või väljavõetava summa suurus ületab 50 eurot, ega ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 (*) artikli 4 punktis 6 määratletud kaugmaksetehingute korral, kui makstava summa suurus ületab 50 eurot.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).“;

c) lisatakse järgmine lõige:

„3. Liikmesriigid tagavad, et kaardi aktsepteerijana tegutsevad krediitiasutused ja finantseerimisasutused võtavad vastu üksnes sellistes kolmandates riikides välja antud anonüümsete ettemaksekaartidega tehtud makseid, kus sellised kaardid vastavad nõuetele, mis on lõigete 1 ja 2 nõuetele samaväärsed.

Liikmesriigid võivad otsustada, et nad ei aktsepteeri oma territooriumil anonüümsete ettemaksekaartidega tehtud makseid.“

8) Artikli 13 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) kliendi isikusamasuse tuvastamine ja kontroll usaldusväärsest ja sõltumatust allikast, sh olemasolu korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014 (*) sätestatud e-identimise vahendi või asjakohaste usaldusteenuste või mõne muu, asjaomase riigiasutuse poolt reguleeritud, tunnustatud, heakskiidetud või aktsepteeritud turvalise, kaug- või elektroonilise identifitseerimismenetluse kaudu hangitud dokumentide, andmete või teabe abil;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).“;

b) punkti b lõppu lisatakse järgmine lause:

„Kui tuvastatud tegelikult kasu saav omanik on artikli 3 punkti 6 alapunkti a alapunktis ii osutatud kõrgema juhtkonna liige, peavad kohustatud isikud võtma vajalikke mõistlikke meetmeid kõrgema juhtkonna liikme ametikohal oleva füüsilise isiku isikusamasuse kontrollimiseks ning registreerima kontrolli käigus tehtud toimingud ja kogetud takistused.“

9) Artiklit 14 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 1 lisatakse järgmine lause:

„Kui astutakse uude ärisuhtesse sellise äriühingu, muu juriidilise isiku, usaldusfondi või sellise õigusliku üksusega, millel on usaldusfondiga sarnane struktuur või ülesanded („sarnane õiguslik üksus“), mille tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave tuleb artikli 30 või 31 kohaselt registreerida, peavad kohustatud isikud saama registreerimistöendi või registri väljavõtte.“;

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid nõuavad, et kohustatud isikud rakendavad hoolsusmeetmeid mitte ainult kõigi uute klientide suhtes, vaid asjakohasel juhul ja riskitundlikkusest lähtuvalt ka olemasolevate klientide suhtes, sealhulgas juhul, kui kliendiga seotud asjaolud muutuvad, või kui kohustatud isik on õiguslikult kohustatud asjaomase kalendriaasta jooksul kliendiga ühendust võtma, et kontrollida tegelikult kasu saavate omanikega seonduvat asjakohast teavet, või kui kohustatud isikut kohustas selleks nõukogu direktiiv 2011/16/EL (*).

(*) Nõukogu 15. veebruari 2011. aasta direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 64, 11.3.2011, lk 1).“

10) Artiklit 18 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Käesoleva direktiivi artiklites 18a–24 osutatud juhtudel, samuti muudel liikmesriikide või kohustatud isikute poolt tuvastatud suurema riskiga juhtudel nõuavad liikmesriigid kohustatud isikutelt kliendi suhtes rakendatavate tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamist, et kõnealuseid riske asjakohaselt juhtida ja maandada.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid nõuavad, et kohustatud isikud uuriks mõistlikus ulatuses kõigi selliste tehingute tausta ja eesmärki, mis vastavad vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

- i) keerukad tehingud;
- ii) ebatavaliselt suuremahulised tehingud;
- iii) tehingute puhul on kasutatud ebatavalisi tehingumustreid;
- iv) tehingutel ei ole selget majanduslikku või õiguslikku eesmärki.

Eelkõige laiendavad kohustatud isikud ärisuhte seire ulatust ja laadi, et teha kindlaks, kas kõnealused tehingud või toimingud on kahtlased.“

11) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 18a

1. Ärisuhte või tehingute korral artikli 9 lõike 2 kohaselt suure riskiga kolmanda riigina tuvastatud riigina nõuavad liikmesriigid, et kohustatud isikud kohaldaksid järgmisi kliendi suhtes rakendatavaid tugevdatud hoolsusmeetmeid:

- a) kliendi ja tegelikult kasu saava omaniku või omanike kohta lisateabe hankimine;
- b) ärisuhte kavandatud olemuse kohta lisateabe hankimine;
- c) kliendi ja tegelikult kasu saava omaniku või omanike vahendite allika ja vara allika kohta teabe hankimine;
- d) kavandatud või sooritatud tehingute põhjuste kohta teabe hankimine;
- e) ärisuhte loomiseks või jätkamiseks kõrgema juhtkonna heakskiidu hankimine;
- f) ärisuhte tugevdatud seire, suurendades kohaldatavate kontrollide arvu ja ajastust ning valides välja täiendavat uurimist vajavad tehingumustrid.

Liikmesriigid võivad nõuda, et kohustatud isikud tagaksid kohasel juhul, et esimene makse tehakse konto kaudu, mis on avatud kliendi nimel krediidiasutuses, mis rakendab klientide suhtes hoolsusmeetmete standardeid, mis ei ole vähem kindlad kui käesolevas direktiivis sätestatud.

2. Lisaks lõikes 1 sätestatud meetmetele ja pidades kinni liidu rahvusvahelistest kohustustest, peavad liikmesriigid nõudma kohustatud isikutelt, et nad võtaksid kohasel juhul artikli 9 lõike 2 kohaselt suure riskiga kolmanda riigina tuvastatud riiki hõlmavaid tehinguid tegevate füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes ühe või mitu täiendavat riskimaandusmeetet. Nimetatud meetmed peavad hõlmama üht või mitut järgmist meetet:

- a) tugevdatud hoolsusmeetmete lisaelementide kohaldamine;
- b) tugevdatud asjakohaste aruandlusmehhanismide või süstemaatilise finantstehingute aruandluse kasutusele võtmine;
- c) ärisuhte või tehingute piiramine artikli 9 lõike 2 kohaselt suure riskiga kolmanda riigina tuvastatud riigist pärit füüsiliste või juriidiliste isikutega.

3. Lisaks lõikes 1 sätestatud meetmetele peavad liikmesriigid lähtuvalt liidu rahvusvahelistest kohustustest võtma kohaldatavuse korral artikli 9 lõike 2 kohaselt suure riskiga kolmanda riigina tuvastatud riigi suhtes ühe või mitu järgmist meetet:

- a) keelduma asjaomase riigi kohustatud isikute tütarettevõtjate, harukontorite või esinduste asutamisest või võtma muul viisil arvesse asjaolu, et asjaomane kohustatud isik pärineb riigist, milles puudub piisav rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kord;
- b) keelama kohustatud isikutel harukontorite või esinduste asutamise asjaomases riigis või võtma muul viisil arvesse asjaolu, et harukontor või esindus asub riigis, milles puudub piisav rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kord;
- c) nõudma tugevdatud järelevalvealast uurimist või tugevdatud välisauditit asjaomases riigis asuvate kohustatud isikute filiaalide ja tütarettevõtjate suhtes;
- d) nõudma tugevdatud välisauditit finantskontsernide suhtes seoses nende asjaomases riigis asuvate filiaalide ja tütarettevõtjatega;
- e) nõudma krediidi- ja finantseerimisasutustelt, et nad vaataksid läbi korrespondentsuhted asjaomase riigi respondentasutustega ja muudaksid neid või lõpetaksid need vajaduse korral.

4. Lõigetes 2 ja 3 sätestatud meetmete sätestamisel või rakendamisel võtavad liikmesriigid konkreetsetest kolmandatest riikidest lähtuvate riskidega seoses asjakohasel juhul arvesse vastavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardikehtestajate koostatud hindamisi, hinnanguid või aruandeid.

5. Liikmesriigid annavad enne lõigetes 2 ja 3 sätestatud meetmete sätestamist või võtmist sellest komisjonile teada.“

12) Artikli 19 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„Seoses piiriüleste korrespondentsuhetega, mis hõlmavad maksete teostamist kolmandate riikide respondentasutustega, tuleb liikmesriikidel lisaks artikli 13 kohaselt kliendi suhtes rakendatavatele hooldusmeetmetele nõuda, et nende krediitiasutused ja finantseerimisasutused teeksid ärisuhtesse astudes järgmist:“

13) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 20a

1. Liikmesriigid koostavad ja ajakohastavad loetelu, mis näitab, millised konkreetset ülesanded kvalifitseeruvad siseriiklike õigus- ja haldusnormide kohaselt avaliku võimu olulisteks ülesanneteks artikli 3 punkti 9 tähenduses. Liikmesriigid nõuavad, et iga nende territooriumil paiknev akrediteeritud rahvusvaheline organisatsioon koostaks ja ajakohastaks loetelu avaliku võimu olulistest ülesannetest kõnealuses rahvusvahelises organisatsioonis artikli 3 punkti 9 tähenduses. Nimetatud loetelud saadetakse komisjonile ja võidakse avalikustada.

2. Komisjon koostab ja ajakohastab loetelu, mis näitab, millised konkreetset ülesanded kvalifitseeruvad avaliku võimu olulisteks ülesanneteks liidu institutsioonide ja asutuste tasandil. Kõnealune loetelu hõlmab ka kõiki ülesandeid, mida võib usaldada kolmandate riikide ja rahvusvaheliste asutuste liidu tasandil akrediteeritud esindajatele.

3. Komisjon koostab käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud loetelude põhjal ühtse loetelu kõigist avaliku võimu olulistest ülesannetest artikli 3 punkti 9 tähenduses. Kõnealune ühtne loetelu avalikustatakse.

4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud loetelus sisalduvaid ülesandeid käsitletakse kooskõlas artikli 41 lõikes 2 sätestatud tingimustega.“

14) Artikli 27 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et kohustatud isikud, kelle juurde klient suunatakse, võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et taotluse korral edastab kolmas isik viivitamata kliendi või tegelikult kasu saava omaniku isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise andmete koopiad, sh nende olemasolu korral määruses (EL) nr 910/2014 sätestatud e-identimise vahendi või asjakohaste usaldusteenuste või mõne muu, asjaomaste riigiasutuste poolt reguleeritud, tunnustatud, heakskiidetud või aktsepteeritud turvalise, kaug- või elektroonilise identifitseerimismenetluse kaudu hangitud andmete koopiad.“

15) Artiklit 30 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil registreeritud äriühingud või muud juriidilised isikud peavad koguma ja hoidma asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet oma tegelikult kasu saavate omanike kohta, sh kasu saamisega seotud huvi üksikasjade kohta. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli nõuete rikkumise korral kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid meetmeid või karistusi.“;

ii) lisatakse järgmine lõik:

„Liikmesriigid nõuavad, et äriühingute või muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavad omanikud, sealhulgas aktsiate, hääleõiguse, osaluse või esitajaaktsiate või -osade kaudu või muul viisil kontrolli omavad isikud annavad kõnealusele juriidilisele isikule kogu vajaliku teabe selleks, et äriühing või muu juriidiline isik saaks täita esimese lõigu nõudeid.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid nõuavad, et lõikes 3 osutatud keskregistris hoitava teave oleks piisav, täpne ja ajakohastatud, ning kehtestavad selleks vajalikud mehhanismid. Sellised mehhanismid sisaldavad nõuet, et kohustatud isikud ja kohasel juhul pädevad asutused niivõrd, kuivõrd see nõue ei takista nende ülesannete täitmist, annaksid teada kõigist lahknevustest, mille nad leiavad keskregistris oleva tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe ja nendele kättesaadava tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe vahel. Teatatud lahknevuste korral tagavad liikmesriigid, et võetakse asjakohaseid meetmeid lahknevuste õigeaegseks lahendamiseks ning et kohasel juhul tehakse seniks keskregistrisse vastav märge.“;

c) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid tagavad, et tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave on igal juhul kättesaadav:

a) pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele ilma piiranguteta;

b) kohustatud isikutele klientide suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete raames kooskõlas II peatükiga;

c) üldsusele.

Punktis c osutatud isikutele peab olema kättesaadav teave vähemalt tegelikult kasu saava omaniku nime, sünnikuu ja -aasta, elukohariigi ja kodakondsuse ning kasu saamisega seotud huvi laadi ja ulatuse kohta.

Liikmesriigid võivad siseriiklikus õiguses kindlaks määratud tingimustel näha ette juurdepääsu täiendavale teabele, mis võimaldab tuvastada tegelikult kasu saava omaniku. Kõnealune täiendav teave peab sisaldama vähemalt sünniaega või kontaktandmeid kooskõlas andmekaitse normidega.“;

d) lisatakse järgmine lõige:

„5a. Liikmesriigid võivad otsustada teha lõikes 3 osutatud riiklikes registrites hoitava teabe kättesaadavaks tingimusel, et tuleb veebis registreeruda ja maksta tasu, mis ei ületa teabe kättesaadavaks tegemise halduskulusid, k.a registri hooldus- ja arenduskulusid.“;

e) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja rahapesu andmebürood saavad õigeaegselt ja piiramatult juurdepääsu kõikidele lõikes 3 osutatud keskregistris hoitavatele andmetele ilma asjaomast isikut ette hoiatamata. Samuti peavad liikmesriigid võimaldama õigeaegse juurdepääsu II peatüki kohaselt kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid kohaldavatele kohustatud isikutele.“;

Lõikes 3 osutatud juurdepääsu omavad pädevad asutused on need avaliku sektori asutused, mis on määratud täitma ülesandeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks, samuti maksuhaldurid, kohustatud isikute järelevalveasutused ja rahapesu, seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise uurimise asutused, prokuratuur ning kuritegelike varade jälitamise ja arestimise või külmutamise ja konfiskeerimise eest vastutavad asutused.“;

f) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja rahapesu andmebürood on võimelised andma lõigetes 1 ja 3 osutatud teavet õigeaegselt ja tasuta teiste liikmesriikide pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele.“;

g) lõiked 9 ja 10 asendatakse järgmisega:

„9. Siseriiklikus õiguses sätestatavatel erandlikel asjaoludel, kui lõike 5 esimese lõigu punktides b ja c osutatud juurdepääsu tulemusel tekiks tegelikult kasu saava omaniku suhtes ebaproportsionaalselt suur kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalla või ähvardamise oht või kui tegelikult kasu saav omanik on alaealine või muul viisil juriidiliselt teovõimetu, võivad liikmesriigid üksikjuhtumipõhiselt erandkorras kehtestada tegelikult kasu saavat omanikku käsitlevale täielikule või osalisele teabele sellise juurdepääsu andmisel erandi. Liikmesriigid tagavad, et erandeid tehakse pärast asjaolude erandlikkuse põhjalikku hindamist. Tagatakse õigus erandi tegemise otsuse halduskorras läbivaatamisele ja tõhusale õiguskaitsevahendile. Erandeid teinud liikmesriik avaldab igal aastal statistilised andmed tehtud erandite arvu ja põhjuste kohta ning esitab need komisjonile.

Käesoleva lõike esimese lõigu alusel tehtud erandeid ei kohaldata krediidasutuste ja finantseerimisasutuste suhtes ega artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktis b osutatud kohustatud isikute suhtes, kes on ametiisikud.

10. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 3 osutatud keskregistrid on omavahel sidestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/1132 (*) artikli 22 lõike 1 kohaselt loodud Euroopa keske platvormi kaudu. Liikmesriikide keskregistrid sidestatakse selle platvormiga direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 24 alusel komisjoni vastu võetud rakendusaktides sätestatud tehnilise kirjelduse ja korra ning käesoleva direktiivi artikli 31a kohaselt.

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave on kooskõlas käesoleva artikli lõikeid 5, 5a ja 6 rakendavate siseriiklike õigusnormidega direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 22 lõike 1 kohaselt loodud registreeritud sidestamise süsteemi kaudu kättesaadav.

Lõikes 1 osutatud teave peab olema riiklike registreeritud ja registreeritud sidestamise süsteemi kaudu kättesaadav vähemalt viis aastat ja mitte enam kui 10 aastat pärast äriühingu või muu juriidilise isiku registrist kustutamist. Liikmesriigid teevad omavahel ja komisjoniga koostööd, et kooskõlas käesoleva artikliga rakendada erinevaid juurdepääsu liike.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).“

16) Artiklit 31 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevat artiklit kohaldatakse usaldusfondide ja muud liiki õiguslike üksuste suhtes, nagu muu hulgas *fiducie*, teatavat liiki *Treuhand* või *fideicomiso*, kui sellistel üksustel on usaldusfondiga sarnane struktuur või ülesanded. Liikmesriigid määravad kindlaks tunnused, mille alusel otsustatakse, kas nende õiguste reguleeritud õiguslike üksuste struktuur või ülesanded sarnanevad usaldusfondide struktuuri või ülesannetega.

Liikmesriigid kohustavad liikmesriigis hallatava usaldusfondi usaldusisikuid koguma ja hoidma asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet usaldusfondi tegelikult kasu saavate omanike kohta. Kõnealune teave hõlmab andmeid järgmiste isikute kohta:

a) algne omanik (algsed omanikud);

- b) usaldusisik(ud);
- c) kaitsja(d) (kui on olemas);
- d) kasusaajad või kasusaajate liik;
- e) usaldusfondi üle kontrolli omav muu füüsiline isik.

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli nõuete rikkumise korral kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid meetmeid või karistusi.“;

- b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et usaldusisikud või isikud, kellel on samaväärne positsioon käesoleva artikli lõikes 1 osutatud sarnastes õiguslikes üksustes, avalikustavad kohustatud isikutele oma staatuse ning esitavad neile õigeaegselt käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabe, kui nad usaldusisikuna või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omava isikuna loovad ärisuhte või teevad juhutehingu, mille maht ületab artikli 11 punktides b, c ja d sätestatud künnise.“;

- c) lisatakse järgmine lõige:

„3a. Liikmesriigid nõuavad, et lõikes 1 osutatud usaldusfondi ja sarnaste õiguslike üksuste tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlevat teavet tuleb hoida selle liikmesriigi loodud kasu saavate omanike keskregistris, kus usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, on asutatud või elab.

Kui usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, on asutatud või elab väljaspool liitu, hoitakse lõikes 1 osutatud teavet selle liikmesriigi loodud keskregistris, kus usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, astub usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse nimel ärisuhtesse või omandab kinnisvara.

Kui usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, on asutatud või elab eri liikmesriikides või kui usaldusfondi usaldusisik või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, astub usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse nimel mitmesse ärisuhtesse eri liikmesriikides, võib tegelikult kasu saava omaniku registreerimistõendit või ühe liikmesriigi registris hoitavat tegelikult kasu saavat omanikku käsitleva teabe väljavõtet pidada registreerimise kohustuse täitmise seisukohast piisavaks.“;

- d) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid tagavad, et teave usaldusfondi või sellega sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saavate omanike kohta on igal juhul kättesaadav:

- a) pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele ilma piiranguteta;
- b) kohustatud isikutele klientide suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete raames kooskõlas II peatükiga;
- c) füüsilistele või juriidilistele isikutele, kes suudavad tõendada õigustatud huvi;
- d) füüsilisele või juriidilisele isikule, kes esitab kirjaliku taotluse, mis puudutab usaldusfondi või sarnast õiguslikku üksust, mille kaudu omatakse otseselt või kaudselt kontrollivat osalust äriühingus või muus juriidilises isikus, millele ei ole osutatud artikli 30 lõikes 1, kaasa arvatud esitajaaktsiate või -osade või muul viisil kontrollimise kaudu.

Esimese lõigu punktides c ja d osutatud füüsilistele või juriidilistele isikutele kättesaadav teave sisaldab tegelikult kasu saava omaniku nime, sünnikuud ja -aastat, elukohariiki ja kodakondsust ning kasu saamisega seotud huvi laadi ja ulatust.

Liikmesriigid võivad siseriiklikus õiguses kindlaks määratud tingimustel anda juurdepääsu täiendavale teabele, mis võimaldab tegelikult kasu saava omaniku kindlaks teha. Kõnealune täiendav teave sisaldab vähemalt sünniaega või kontaktandmeid kooskõlas andmekaitse normidega. Liikmesriigid võivad lubada ulatuslikumat juurdepääsu registris hoitavale teabele vastavalt nende õigusele.

Lõikes 3a osutatud keskregistrile juurdepääsu omavad pädevad asutused on need avaliku sektori asutused, mis on määratud täitma ülesandeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks, samuti maksuhaldurid, kohustatud isikute järelevalveasutused ja rahapesu, seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise uurimise asutused, prokuratuur ning kuritegelike varade jälitamise ja arestimise või külmutamise ja konfiskeerimise eest vastutavad asutused.“;

e) lisatakse järgmine lõige:

„4a. Liikmesriigid võivad otsustada teha lõikes 3a osutatud riiklikes registrites hoitava teabe kättesaadavaks tingimusel, et tuleb veebis registreeruda ja maksta tasu, mis ei ületa teabe kättesaadavaks tegemise halduskulusid, k.a registri hooldus- ja arenduskulusid.“;

f) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid nõuavad, et lõikes 3a osutatud keskregistris hoitav teave oleks piisav, täpne ja ajakohastatud, ning kehtestavad selleks vajaliku korra. Selline kord peab sisaldama nõuet, et kohustatud isikud ja kohasel juhul pädevad asutused niivõrd, kui võrd see nõue ei takista nende ülesannete täitmist, annaksid teada kõigist lahknevustest, mille nad leiavad keskregistris oleva tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe ja nende kättesaadava tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe vahel. Teatatud lahknevuste korral tagavad liikmesriigid, et võetakse asjakohaseid meetmeid lahknevuste õigeaegseks lahendamiseks ning et kohasel juhul tehakse seniks keskregistrisse vastav märge.“;

g) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja rahapesu andmebürood on võimelised andma lõigetes 1 ja 3 osutatud teavet õigeaegselt ja tasuta teiste liikmesriikide pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele.“;

h) lisatakse järgmine lõige:

„7a. Siseriiklikus õiguses sätestatavatel erandlikel asjaoludel, kui lõike 4 esimese lõigu punktides b, c ja d osutatud juurdepääsu tulemusel tekiks tegelikult kasu saava omaniku suhtes ebaproportsionaalselt suur kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalda või ähvardamise oht või kui tegelikult kasu saav omanik on alaealine või muul viisil juriidiliselt teovõimetu, võivad liikmesriigid üksikjuhtumipõhiselt erandkorras kehtestada tegelikult kasu saavat omanikku käsitlevale täielikule või osalisele teabele sellise juurdepääsu andmisel erandi. Liikmesriigid tagavad, et erandeid tehakse pärast asjaolude erandlikkuse põhjalikku hindamist. Tagatakse õigus erandi tegemise otsuse halduskorras läbivaatamisele ja tõhusale õiguskaitsevahendile. Erandeid teinud liikmesriik avaldab igal aastal statistilised andmed tehtud erandite arvu ja põhjuste kohta ning esitab need komisjonile.

Esimese lõigu alusel tehtud erandeid ei kohaldata krediidasutuste ja finantseerimisasutuste suhtes ning artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktis b osutatud kohustatud isikute suhtes, kes on ametiisikud.

Kui liikmesriik otsustab kehtestada esimese lõigu kohaselt erandi, ei tohi ta piirata pädevate asutuste ja rahapesu andmebüroode juurdepääsu teabele.“;

i) lõige 8 jäetakse välja;

j) lõige 9 asendatakse järgmisega:

„9. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 3a osutatud keskregistrid on omavahel sidestatud direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 22 lõike 1 kohaselt loodud Euroopa keske platvormi kaudu. Liikmesriikide kesksüsteemid sidestatakse selle platvormiga direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 24 alusel komisjoni vastu võetud rakendusaktides sätestatud tehnilise kirjelduse ja korra ning käesoleva direktiivi artikli 31a kohaselt.

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave on kooskõlas käesoleva artikli lõikeid 4 ja 5 rakendavate siseriiklike õigusnormidega kättesaadav direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 22 lõike 2 kohaselt loodud registreeritud sidestamise süsteemi kaudu.

Liikmesriigid võtavad piisavaid meetmeid tagamaks, et nende riiklike registrite ja registrite sidestamise süsteemi kaudu tehakse kättesaadavaks üksnes selline lõikes 1 osutatud teave, mis on ajakohane ja käsitleb tegelikult kasu saavaid omanikke, ning sellele teabele antakse juurdepääs kooskõlas andmekaitsestandarditega.

Lõikes 1 osutatud teave peab olema riiklike registrite ja registrite sidestamise süsteemi kaudu kättesaadav vähemalt viis aastat ja mitte enam kui 10 aastat pärast seda, kui lõikes 3a osutatud tegelikult kasu saavaid omanikke käsitleva teabe registrisse kandmise aluseid enam ei esine. Liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, et kooskõlas lõigete 4 ja 4a rakendada erinevaid juurdepääsuliike.“;

k) lisatakse järgmine lõige:

„10. Liikmesriigid teatavad komisjonile lõikes 1 osutatud usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste kategooriad, tunnused, nimetused ja, kui see on kohaldatav, õigusliku aluse hiljemalt 10. juuliks 2019. Komisjon avaldab *Euroopa Liidu Teatajas* usaldusfondide ja sarnaste õiguslike üksuste koondloetelu hiljemalt 10. septembriks 2019.

Komisjon esitab 26. juuniks 2020 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles ta hindab, kas kõik liikmesriikide õiguses reguleeritud usaldusfondid ja sarnased õiguslikud üksused, millele on osutatud lõikes 1, on nõuetekohaselt kindlaks tehtud ja kas nende suhtes kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi. Vajaduse korral võtab komisjon vajalikud meetmed vastavalt aruande järeldustele.“

17) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 31a

Rakendusaktid

Vajaduse korral võtab komisjon, lisaks direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 24 kohaselt vastu võetud rakendusaktidele ning kooskõlas käesoleva direktiivi artiklite 30 ja 31 kohaldamisalaga, rakendusaktidega vastu artikli 30 lõikes 10 ja artikli 31 lõikes 9 osutatud liikmesriikide keskregistrite omavaheliseks sidestamiseks vajalikud tehnilised nõuded ja menetlused, mis hõlmavad järgmist:

- a) tehniline kirjeldus, millega määratakse kindlaks platvormi toimimiseks vajalike tehniliste andmete kogum ning nende andmete talletamise, kasutamise ja kaitsmise meetod;
- b) ühised kriteeriumid, mille kohaselt on tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave registrite sidestamise süsteemi kaudu kättesaadav, olenevalt liikmesriikide antud juurdepääsu tasemest;
- c) tehnilised üksikasjad selle kohta, kuidas tegelikult kasu saavaid omanikke käsitlev teave kättesaadavaks tehakse;
- d) registrite sidestamise süsteemi poolt pakutavate teenuste kättesaadavuse tehnilised tingimused;
- e) tehnilised üksikasjad selle kohta, kuidas tagada erisugune juurdepääs tegelikult kasu saavat omanikku käsitlevale teabele artikli 30 lõike 5 ja artikli 31 lõike 4 alusel;
- f) maksetingimused, kui juurdepääs tegelikult kasu saavat omanikku käsitlevale teabele on artikli 30 lõike 5a ja artikli 31 lõike 4a kohaselt tasuline, võttes arvesse olemasolevaid makseviise, nagu kaugmaksetehingud.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 64a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Komisjon püüab oma rakendusaktides kasutada juba ennast õigustanud tehnoloogiat ja levinud praktikat. Komisjon tagab, et uute süsteemide väljatöötamine ei too kaasa suuremaid kulusid kui käesoleva direktiivi rakendamiseks vältimatult vajalik. Komisjoni rakendusaktid peavad olema läbipaistvad ning lähtuma komisjoni ja liikmesriikide kogemuste ja teabe vahetamisest.“

18) Artiklisse 32 lisatakse järgmine lõige:

„9. Ilma et see piiraks artikli 34 lõike 2 kohaldamist, peavad kõik rahapesu andmebürood oma ülesannete täitmisel olema käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud eesmärgil suutelised kõigilt kohustatud isikutelt teavet nõudma, saama ja seda kasutama, seda isegi juhul, kui varem ei ole esitatud artikli 33 lõike 1 punkti a või artikli 34 lõike 1 kohast teadet.“

19) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 32a

1. Liikmesriigid loovad automatiseeritud keskmehhanismid, nagu keskregistrid või kesksed elektroonilised andmeotsingu süsteemid, mis võimaldavad õigeaegselt tuvastada kõiki füüsilisi või juriidilisi isikuid, kellel või kelle kontrolli all on nende territooriumil asuvas krediitiasutuses maksekontosid ja IBAN-numbriga pangakontosid, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 260/2012 (*), ja hoiulaekaid. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõnealuste riiklike mehhanismide kirjelduse.

2. Liikmesriigid tagavad riiklikele rahapesu andmebüroodele vahetu, kiire ja filtreerimata juurdepääsu käesoleva artikli lõikes 1 osutatud keskmehhanismides hoitavale teabele. See teave peab olema kättesaadav ka liikmesriikide pädevatele asutustele käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmiseks. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood suudavad õigeaegselt esitada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud keskmehhanismides hoitavat teavet teistele rahapesu andmebüroodele kooskõlas artikliga 53.

3. Lõikes 1 osutatud keskmehhanismide kaudu peab olema juurdepääsetav ja otsitav järgmine teave:

- kliendikonto omaniku ja kõigi arvatavalt kliendi nimel tegutsevate isikute kohta: nimi, millele lisanduvad muud artikli 13 lõike 1 punkti a ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutud andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskood;
- kliendikonto omaniku asemel tegelikult kasu saava omaniku kohta: nimi, millele lisanduvad muud artikli 13 lõike 1 punkti b ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutud andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskood;
- panga- või maksekonto kohta: IBAN-number ning konto avamise ja sulgemise kuupäev;
- hoiulaeka kohta: üürilevõtja nimi ning muud artikli 13 lõiget 1 ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutud andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskood ja üüri kestus.

4. Liikmesriigid võivad kaaluda nõuet, mille kohaselt muu teave, mida rahapesu andmebürood ja pädevad asutused peavad oma käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmiseks vajalikuks, oleks keskmehhanismide kaudu kättesaadav ja võimaldaks teha päringuid.

5. Komisjon esitab hiljemalt 26. juuniks 2020 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse tingimusi, tehnilisi nõudeid ja korda, millega tagatakse automatiseeritud keskmehhanismide turvaline ja tõhus sidestamine. Kohasel juhul lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 260/2012, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele kredit- ja otsekorraldustele tehnilised ja ärilised nõuded ning muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 (ELT L 94, 30.3.2012, lk 22).“

20) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 32b

1. Liikmesriigid tagavad rahapesu andmebüroodele ja pädevatele asutustele juurdepääsu teabele, mis võimaldab teha õigeaegselt kindlaks kõik kinnisvara omavad füüsilised või juriidilised isikud, sh registreeritud või elektrooniliste andmeotsingusüsteemide abil, kui sellised registrid või süsteemid on olemas.

2. Komisjon esitab hiljemalt 31. detsembriks 2020 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse registritesse kantud teabe ühtlustamise vajalikkust ja proportsionaalsust ning registreeritud omavahelise sidestamise vajadust. Kohasel juhul lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.“

21) Artikli 33 lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) esitada rahapesu andmebüroole selle taotluse korral vahetult kogu vajalik teave.“

22) Artiklisse 34 lisatakse järgmine lõige:

„3. Liikmesriikide poolt määratud iseregulatsiooni organid peavad oma aastaaruandes avaldama järgmise teabe:

a) artiklite 58, 59 ja 60 alusel võetud meetmed;

b) kui see on kohaldatav, artiklis 61 osutatud rikkumisteadete arv;

c) kui see on kohaldatav, lõikes 1 osutatud iseregulatsiooni organi saadud teadete arv ja iseregulatsiooni organi poolt rahapesu andmebüroole edastatud teadete arv;

d) kui see on kohaldatav, artikli 47 ja 48 alusel võetud meetmete arv ja kirjeldus, et jälgida, kas kohustatud isikud on täitnud oma kohustusi, mis tulenevad järgmistest sätetest:

i) artiklid 10–24 (kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed),

ii) artiklid 33, 34 ja 35 (teatamine kahtlastest tehingutest),

iii) artikkel 40 (andmete säilitamine) ja

iv) artiklid 45 ja 46 (sisekontroll).“

23) Artikkel 38 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 38

1. Liikmesriigid tagavad, et üksikisikud, sh kohustatud isiku töötajad ja esindajad, kes teatavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest kas asutusesiseselt või rahapesu andmebüroole, on õiguslikult kaitstud ähvarduste, vastumeetmete või vaenuliku tegevuse eest ning eelkõige ebasoodsa või diskrimineeriva tööalase kohtlemise eest.

2. Liikmesriigid tagavad, et isikutel, kes puutuvad kokku ähvarduste, vastumeetmete või vaenuliku tegevuse või ebasoodsa või diskrimineeriva tööalase kohtlemisega juhul, kui nad on teatanud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlustustest asutusesiseselt või rahapesu andmebüroole, on õigus esitada ohutul viisil kaebus asjaomastele pädevatele asutustele. Samuti tagavad liikmesriigid, et sellistel isikutel on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, et kaitsta oma käesolevast lõikest tulenevaid õigusi, ilma et see piiraks rahapesu andmebüroode kogutud andmete konfidentsiaalsust.“

24) Artikli 39 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud keeld ei takista teabe edastamist samasse kontserni kuuluvate liikmesriigi krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste vahel või kõnealuste asutuste ja nende poolt kolmandates riikides asutatud filiaalide ja enamusosalusega tütarettevõtjate vahel, tingimusel et kõnealused üksused ja enamusosalusega tütarettevõtjad järgivad täielikult kontserniüleseid põhimõtteid ja protseduure, sealhulgas artikli 45 kohaseid menetlusi teabe jagamiseks kontsernis, ning et kontserniüleised põhimõtted ja protseduurid vastavad käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele.“

25) Artikli 40 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmistega:

„a) kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete puhul säilitatakse dokumentide koopiasid ning teavet, mida on vaja, et täita kliendi suhtes rakendatavaid hoolsuskohustusi, mis on sätestatud II peatükis, sh olemasolu korral määruses (EL) nr 910/2014 sätestatud e-identimise vahendi, asjakohaste usaldusteenuste või mõne muu, asjaomase riigiasutuse reguleeritud, tunnustatud, heakskiidetud või aktsepteeritud turvalise, kaug- või elektroonilise identifitseerimismenetluse kaudu hangitud andmeid viie aasta jooksul pärast kliendisuhete lõppu või juhutehingu tegemise kuupäeva;“

b) lisatakse järgmine lõik:

„Käesolevas lõikes osutatud säilitamisperioodi, sealhulgas täiendavat säilitamisperioodi, mis ei tohi ületada viit lisa-aastat, kohaldatakse ka artiklis 32a osutatud keskmehhanismide kaudu juurdepääsetava teabe suhtes.“

26) Artikkel 43 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 43

Käesoleva direktiivi alusel toimuvat isikuandmete töötlemist rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil, nagu on osutatud artiklis 1, tuleb käsitada avaliku huvi küsimusena Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 (*) mõistes.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).“

27) Artikkel 44 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 44

1. Selleks et aidata kaasa riskihinnangu koostamisele artikli 7 kohaselt, tagavad liikmesriigid, et nad on võimelised hindama oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemide tulemuslikkust, säilitades igakülgse statistika asjaomaste süsteemide tulemuslikkuse kohta.

2. Lõikes 1 osutatud statistika hõlmab:

- a) andmeid, millega mõõdetakse käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate eri sektorite suurust ja olulisust, sealhulgas füüsiliste isikute ja üksuste arv ning iga sektori majanduslik tähtsus;
- b) andmeid, millega mõõdetakse riikliku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra teatamis-, uurimis- ja kohtumenetluse etappe, sealhulgas rahapesu andmebüroole teatatud kahtlaste tehingute arv, andmed teatamisega seoses võetud järelemeetmete kohta ning iga-aastased andmed uuritud juhtumite ning rahapesus või terrorismi rahastamises süüdistuse saanud ja süüdi mõistetud isikute arvu kohta, eelkuritegude liikide kohta, kui selline teave on kättesaadav, ning külmutatud, arestitud või konfiskeeritud vara väärtuse (eurodes) kohta;
- c) olemasolu korral andmeid täiendavate uurimisteni viinud teadete arvu ja osakaalu kohta koos kohustatud isikutele esitatava aastaaruandega, milles selgitatakse nende poolt esitatud teadete kasulikkust ja järelemeetmeid;
- d) andmeid piiriüleste teabetaotluste arvu kohta, mille rahapesu andmebüroo koostas, sai või lükkas tagasi ning millele ta vastas osaliselt või täielikult, jaotatuna partnerriikide kaupa;
- e) andmeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalve eest vastutavatele pädevatele asutustele ning rahapesu andmebüroodele artiklis 32 sätestatud ülesannete täitmiseks eraldatud inimressursside kohta;
- f) kohapealsete järelevalvetoimingute ja kaugijärelevalvetoimingute arvu ning järelevalveasutuste poolt järelevalveteguvuse ja karistuste või haldusmeetmete kohaldamise tulemusena tuvastatud rikkumiste arvu.

3. Liikmesriigid tagavad, et igal aastal avaldatakse nende statistika koondülevaade.

4. Liikmesriigid edastavad lõikes 2 osutatud statistika igal aastal komisjonile. Komisjon avaldab aastaaruande, milles võetakse kokku ja selgitatakse lõikes 2 osutatud statistilisi andmeid, ning teeb selle oma veebisaidil kättesaadavaks.“

28) Artikli 45 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid ja Euroopa järelevalveasutused teatavad üksteisele juhtudest, mil kolmanda riigi õigus ei võimalda rakendada lõike 1 kohaseid põhimõtteid ja protseduure. Sellistel juhtudel võib võtta lahenduse leidmiseks koordineeritud meetmeid. Hinnates, millised kolmandad riigid ei võimalda lõike 1 kohaste põhimõtete ja protseduuride rakendamist, võtavad liikmesriigid ja Euroopa järelevalveasutused arvesse kõiki õiguslikke piiranguid, mis võivad nende põhimõtete ja protseduuride nõuetekohast rakendamist takistada, sealhulgas saladuse hoidmine, andmekaitse ja muud kitsendused, mis piiravad sel eesmärgil sellise teabe vahetamist, mis võib puutuda asjasse.“

29) Artikli 47 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et virtuaalvääringute ja ametlike vääringute vahetamise teenuse ja rahakotiteenuse pakkujad on registreeritud, et valuutavahetusasutustel ja tšekkide sularahaks vahetamise asutustel ning usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujal on tegevusluba või nad on registrisse kantud ning et hasartmänguteenuste pakkujad on reguleeritud.“

30) Artiklit 48 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige:

„1a. Tõhusa koostöö, eelkõige teabevahetuse hõlbustamiseks ja edendamiseks edastavad liikmesriigid komisjonile artikli 2 lõikes 1 loetletud kohustatud isikute pädevate asutuste nimekirja, sh nende kontaktandmed. Liikmesriigid tagavad, et komisjonile esitatud teavet ajakohastatakse.“

Komisjon avaldab kõnealuste asutuste registri ja kontaktandmed oma veebisaidil. Registris olevad asutused on oma volituste piires kontaktpunktiks teiste liikmesriikide pädevate partnerasutuste jaoks. Liikmesriikide finantsjärelevalveasutused on ka Euroopa järelevalveasutuste kontaktpunktiks.

Käesoleva direktiivi nõuetekohase täitmise tagamiseks nõuavad liikmesriigid, et kõigi kohustatud isikute üle teostataks piisavat järelevalvet, mis hõlmab õigust teostada kohapealset järelevalvet ja kaugjärelevalvet, ning võtavad rikkumiste korral asjakohaseid ja proportsionaalseid haldusmeetmeid olukorra parandamiseks.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on piisavad volitused, sh õigus nõuda igasugust teavet, mis on oluline kohustuste täitmise jälgimiseks ja kontrolli teostamiseks, ning piisavad rahalised ja tehnilised vahendid ning inimressursid oma ülesannete täitmiseks. Liikmesriigid tagavad, et kõnealuste asutuste töötajad on usaldusväärsed ja asjakohaselt kvalifitseeritud ning järgivad kutsealaseid nõudeid, sh konfidentsiaalsus- ja andmekaitse-nõudeid ning huvide konflikte käsitlevaid nõudeid.“;

c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid tagavad, et selle liikmesriigi pädevad asutused, kus on kohustatud isiku püsiv tegevuskoht, teostavad järelevalvet selle üle, et püsivad tegevuskohad järgiksid kõnealuse liikmesriigi õigusnorme, millega võetakse üle käesolev direktiiv.“

Kontserni kuuluvate krediidasutuste ja finantseerimisasutuste puhul tagavad liikmesriigid, et esimeses lõigus sätestatud eesmärgil teevad emattevõtja asukohaliikmesriigi pädevad asutused koostööd kontserni kuuluvate püsivate tegevuskohtade asukohaliikmesriikide pädevate asutustega.

Artikli 45 lõikes 9 osutatud püsivate tegevuskohtade puhul võib käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud järelevalve hõlmata asjakohaste ja proportsionaalsete meetmete võtmist, et lahendada kiiret sekkumist nõudvaid tõsisaid probleeme. Kõnealused meetmed peavad olema ajutised ja nende kohaldamine tuleb lõpetada, kui tuvastatud probleemid on lahendatud kooskõlas artikli 45 lõikega 2, sh kohustatud isiku päritoluliikmesriigi pädevate asutuste abiga või nendega koostöös.“;

d) lõikesse 5 lisatakse järgmine lõik:

„Kontserni kuuluvate krediidasutuste ja finantseerimisasutuste puhul tagavad liikmesriigid, et emattevõtja asukohaliikmesriigi pädevad asutused teostavad järelevalvet artikli 45 lõikes 1 osutatud kontserniüleste põhimõtete ja protseduuride tõhusa rakendamise üle. Selleks tagavad liikmesriigid, et kontserni kuuluvate krediidasutuste ja finantseerimisasutuste asukohaliikmesriigi pädevad asutused teevad koostööd emattevõtja asukohaliikmesriigi pädevate asutustega.“

31) Artikkel 49 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 49

Liikmesriigid tagavad, et poliitikakujundajad, rahapesu andmebürood, järelevalveasutused ning muud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud asutused ning maksuhaldurid ja käesoleva direktiivi kohaldamisala piires tegutsevad õiguskaitseasutused kehtestavad tõhusad mehhanismid, mis võimaldavad neil riigisiselt teha koostööd ja koordineerida meetmeid seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete ning meetmete väljatöötamise ja rakendamisega, sealhulgas selleks, et täita artiklist 7 tulenevat kohustust.“

32) VI peatüki 3. jakku lisatakse järgmine alajagu:

„II a alajagu

Liikmesriikide pädevate asutuste vaheline koostöö

Artikkel 50a

Käesoleva direktiivi kohaldamisel ei keela liikmesriigid pädevate asutuste vahelist teabevahetust ega abistamist ning ei sea selleks põhjendamatuid ega ülemääraselt piiravaid tingimusi. Eelkõige tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused ei keeldu abitaotlusest järgmistel põhjustel:

- a) leitakse, et taotlus käsitleb ka maksuküsimusi;
- b) siseriikliku õigusega nõutakse kohustatud isikutelt saladuse hoidmist või konfidentsiaalsust, v.a juhtudel, kui soovitud teavet kaitstakse kutsesaladuse või õiguspraktikas ametisaladusena, nagu on kirjeldatud artikli 34 lõikes 2;
- c) taotluse saanud liikmesriigis on käimas tõendite kogumine, uurimine või menetlus, v.a kui abi seda tõendite kogumist, uurimist või menetlust takistaks;
- d) taotleva pädeva partnerasutuse laad või staatus erineb taotluse saanud pädeva asutuse omast.“

33) Artiklit 53 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood vahetavad omal algatusel või taotluse korral mis tahes teavet, mida rahapesu andmebüroodel võib olla vaja rahapesuga või terrorismi rahastamisega ning sellesse kaasatud füüsiliste või juriidiliste isikutega seotud teabe töötlemisel või analüüsimisel, olenemata seotud eelkuritegude liigist ja isegi juhul, kui seotud eelkuritegude liik ei ole teabe vahetamise ajal kindlaks tehtud.“;

b) lõike 2 teise lõigu teine lause asendatakse järgmisega:

„Kõnealune rahapesu andmebüroo hangib teabe kooskõlas artikli 33 lõikega 1 ning edastab vastused viivitamata.“

34) Artiklisse 54 lisatakse järgmine lõik:

„Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood määravad vähemalt ühe kontaktisiku või -punkti, kes vastutab teistes liikmesriikides asuvate rahapesu andmebüroode teabenõuete vastuvõtmise eest.“

35) Artikli 55 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et taotluse saanud rahapesu andmebüroo eelnev luba levitada teavet pädevatele asutustele antakse olenemata seotud eelkuritegude liigist viivitamata ja võimalikult suures ulatuses. Taotluse saanud rahapesu andmebüroo ei saa keelduda selliseks levitamiseks loa andmisest, välja arvatud juhul, kui see jääb väljapoole

rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise sätete kohaldamisala või võib kahjustada uurimist või on muul viisil vastuolus asjaomase liikmesriigi siseriikliku õiguse üldpõhimõtetega. Nõusoleku andmisest keeldumisele tuleb alati lisada nõuetekohane põhjendus. Kõnealused erandid tuleb täpsustada nii, et hoitaks ära pädevatele asutustele teabe levitamise kuritarvitamine ja põhjendamatu piiramine.“

36) Artikkel 57 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 57

Artikli 3 punktis 4 osutatud eelkuritegude määratluste erinevused liikmesriikide õiguses ei takista rahapesu andmebüroode suutlikkust abistada mõnda teist rahapesu andmebürood ega piira teabe vahetamist, levitamist ja kasutamist kooskõlas artiklitega 53, 54 ja 55.“

37) VI peatüki 3. jakku lisatakse järgmine alajagu:

„IIIa alajagu

Koostöö pädevate asutuste vahel, kes teostavad järelevalvet krediidasutuste ja finantseerimisasutuste ning muude ametisaladust hoidma kohustatud asutuste üle

Artikkel 57a

1. Liikmesriigid nõuavad, et kõik isikud, kes töötavad või on töötanud käesolevale direktiivile vastavuse tagamiseks krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet teostavate pädevate asutuste heaks, ning selliste pädevate asutuste nimel tegutsevad audiitorid ja eksperdid on kohustatud hoidma ametisaladust.

Ilma et see mõjutaks kriminaalõiguse valdkonda kuuluvaid juhtumeid, võivad esimeses lõigus osutatud isikud neile käesoleva direktiivi alusel ametikohustuste täitmisel teatavaks saanud konfidentsiaalset teavet avaldada üksnes kokkuvõttena või sellisel koondkujul, et üksikuid krediidasutusi ja finantseerimisasutusi ei ole võimalik tuvastada.

2. Lõige 1 ei takista teabevahetust järgmiste asutuste vahel:

- a) pädevad asutused, kes teostavad liikmesriigis järelevalvet krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle vastavalt käesolevale direktiivile või muudele seadusandlikele aktidele, mis käsitlevad krediidasutuste ja finantseerimisasutuste järelevalvet;
- b) pädevad asutused, kes teostavad eri liikmesriikides järelevalvet krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle vastavalt käesolevale direktiivile või muudele seadusandlikele aktidele, mis käsitlevad krediidasutuste ja finantseerimisasutuste järelevalvet, sh Euroopa Keskpank (EKP), kes tegutseb vastavalt nõukogu määrusele (EL) nr 1024/2013 (*). Kõnealuse teabevahetuse kohta kehtivad lõikes 1 sätestatud ametisaladuse hoidmise kohustuse tingimused.

Hiljemalt 10. jaanuariks 2019 sõlmivad pädevad asutused, kes teostavad vastavalt käesolevale direktiivile krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet, ning EKP, kes tegutseb vastavalt määruse (EL) nr 1024/2013 artikli 27 lõikele 2 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL (**) artikli 56 esimese lõigu punktile g, Euroopa järelevalveasutuste toetusel kokkuleppe teabevahetuse praktilise korra kohta.

3. Pädevad asutused, kes teostavad järelevalvet krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle ning kellele saab teatavaks lõikes 1 osutatud konfidentsiaalne teave, kasutavad seda teavet üksnes:

- a) oma kohustuste täitmiseks vastavalt käesolevale direktiivile või muudele seadusandlikele aktidele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, usaldatavusnõuete kohase reguleerimise ning krediidasutuste ja finantseerimisasutuste järelevalve, sh karistuste valdkonnas;
- b) krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet teostava pädeva asutuse otsuse edasikaebamiseks, sh kohtumenetlustes;
- c) kohtumenetlustes, mis on algatatud vastavalt liidu õiguse erisätetele, mis on vastu võetud käesoleva direktiivi valdkonnas või usaldatavusnõuete kohase reguleerimise ning krediidasutuste ja finantseerimisasutuste järelevalve valdkonnas.

4. Liikmesriigid tagavad, et krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet teostavad pädevad asutused teevad käesoleva direktiivi kohaldamisel võimalikult tihedat koostööd, olenemata nende laadist või staatusest. Selline koostöö hõlmab ka võimet teha taotluse saanud pädeva asutuse volituste piires päringuid taotluse esitanud pädeva asutuse nimel ja selliste päringute tulemusel saadud teabe vahetamist.

5. Liikmesriigid võivad anda oma riiklikele krediidasutuste ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet teostavatele pädevatele asutustele loa sõlmida koostööd ja konfidentsiaalse teabe vahetamist käsitlevaid koostöölepinguid kolmandate riikide pädevate asutustega, kes on kõnealuste riiklike pädevate asutuste partnerasutused. Koostöölepinguid sõlmitakse vastastikkuse põhimõtte alusel ja üksnes juhul, kui avaldatava teabe kohta kehtib vähemalt lõikes 1 osutatud nõudega samaväärne ametisladuse hoidmise nõue. Kõnealuste koostöölepingute alusel vahetatud konfidentsiaalset teavet kasutatakse kõnealuste asutuste järelevalveülesande täitmiseks.

Kui vahetatud teave pärineb mõnest teisest liikmesriigist, avaldatakse see üksnes teabe avaldanud pädeva asutuse sõnaselgel nõusolekul ja asjakohasel juhul üksnes eesmärkidel, millega kõnealune asutus on nõustunud.

Artikkel 57b

1. Olenemata artikli 57a lõigetest 1 ja 3 ning ilma et see piiraks artikli 34 lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid lubada teabevahetust pädevate asutuste vahel samas liikmesriigis või erinevates liikmesriikides, pädevate asutuste ja asutuste vahel, kes vastutavad finantssektori üksuste ning artikli 2 lõike 1 punktis 3 osutatud, oma kutsealal tegutsevate füüsiliste või juriidiliste isikute teostatava järelevalve eest, ning asutuste vahel, kes õigusaktide kohaselt vastutavad finantsturgude järelevalve eest oma järelevalveülesannete täitmisel.

Saadud teabe suhtes kehtivad igal juhul ametisladuse hoidmise nõuded, mis on vähemalt samaväärsed artikli 57a lõikes 1 osutatud nõuetega.

2. Olenemata artikli 57a lõigetest 1 ja 3 võivad liikmesriigid vastavalt siseriikliku õiguse sätetele lubada teatava teabe avaldamist ka muudele riigiasutustele, kes õigusaktide kohaselt vastutavad finantsturgude järelevalve eest või on määratud täitma ülesandeid rahapesu, sellega seotud eelkuritegude või terrorismi rahastamise vastase võitluse või uurimise valdkonnas.

Käesoleva lõike kohaselt vahetatud konfidentsiaalset teavet võib kasutada üksnes asjaomaste asutuste õiguslike kohustuste täitmiseks. Isikute suhtes, kellel on juurdepääs sellisele teabele, kohaldatakse ametisladuse hoidmise nõudeid, mis on vähemalt samaväärsed artikli 57a lõikes 1 osutatud nõuetega.

3. Liikmesriigid võivad lubada avaldada teatavat teavet, mis on seotud järelevalvega selle üle, kuidas krediidasutused täidavad käesoleva direktiivi nõudeid, oma parlamentaarsetele uurimiskomisjonidele, oma kontrollikodadele ja oma teistele uurimise eest vastutavatele üksustele järgmistel tingimustel:

- a) neil üksustel on siseriiklikus õiguses sätestatud täpne volitus uurida selliste asutuste tegevust, kes vastutavad kõnealuste krediidasutuste järelevalve eest või sellist järelevalvet käsitlevate õigusaktide eest;
- b) teave on rangelt vajalik punktis a osutatud volituse täitmiseks;
- c) nende isikute suhtes, kellel on teabele juurdepääs, kohaldatakse siseriikliku õiguse kohaseid ametisladuse nõudeid, mis on vähemalt samaväärsed artikli 57a lõikes 1 osutatud nõuetega;
- d) kui teave pärineb mõnest teisest liikmesriigist, avaldatakse see üksnes teabe avaldanud pädevate asutuste sõnaselgel nõusolekul ja üksnes eesmärkidel, millega need asutused on nõustunud.

(*) Nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).“

38) Artikli 58 lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Lisaks tagavad liikmesriigid, et kui nende pädevad asutused tuvastavad rikkumisi, mille suhtes kohaldatakse kriminaalkaristusi, teavitavad nad sellest õigeaegselt õiguskaitseasutusi.“

39) Artiklit 61 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja kui see on kohaldatav, iseregulatsiooni organid, kehtestavad tõhusa ja usaldusväärse korra, et julgustada teatama käesolevat direktiivi üle võtvate siseriiklike sätete võimalikest või tegelikest rikkumistest pädevatele asutustele ja kui see on kohaldatav, iseregulatsiooni organitele.“

Selleks näevad nad ette ühe või mitu turvalist sidekanalit, et isikud saaksid edastada esimeses lõigus osutatud teateid. Selliste kanalitega tagatakse, et teavet andvate isikute identiteet on teada ainult pädevatele asutustele ja kui see on kohaldatav, iseregulatsiooni organitele.“;

b) lõikesse 3 lisatakse järgmised lõigud:

„Liikmesriigid tagavad, et üksikisikud, sh kohustatud isiku töötajad ja esindajad, kes teatavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest kas asutusesiselt või rahapesu andmebüroole, on õiguslikult kaitstud ähvarduste, vastumeetmete või vaenuliku tegevuse eest ning eelkõige ebasoodsa või diskrimineeriva tööalase kohtlemise eest.“

Liikmesriigid tagavad, et isikutel, kes puutuvad kokku ähvarduste, vaenuliku tegevuse või ebasoodsa või diskrimineeriva tööalase kohtlemisega juhul, kui nad on teatanud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest asutusesiselt või rahapesu andmebüroole, on õigus esitada ohutul viisil kaebus asjaomasele pädevale asutusele. Samuti tagavad liikmesriigid, et sellistel isikutel on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, et kaitsta oma käesolevast lõikest tulenevaid õigusi, ilma et see piiraks rahapesu andmebüroo kogutud andmete konfidentsiaalsust.“

40) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 64a

1. Komisjoni abistab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komitee (edaspidi „komitee“), millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/847 (*) artiklis 23. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 (**) tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/847, mis käsitleb rahaülekannetes edastatavat teavet ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1781/2006 (ELT L 141, 5.6.2015, lk 1).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).“

41) Artikkel 65 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 65

1. Hiljemalt 11. jaanuaril 2022 ja seejärel iga kolme aasta järel koostab komisjon aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Aruanne sisaldab eelkõige järgmist:

a) ülevaade liidu ja liikmesriikide tasandil võetud erimeetmetest ja loodud mehhanismidest, mille eesmärk on liidu finantsüsteemi ohustavaid probleeme või uusi arengusuundumusi ennetada ja nendega toime tulla;

b) järelemeetmed, mis on võetud liidu ja liikmesriikide tasandil probleemide põhjal, millele on nende tähelepanu juhitud, sh kaebuste põhjal, mis on seotud siseriiklike õigusaktidega, mis takistavad pädevate asutuste ja iseregulatsiooni organite järelevalve- ja uurimisvolitusi;

- c) ülevaade sellest, kuidas on rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimiseks asjakohane teave kättesaadav liikmesriikide pädevatele asutustele ja rahapesu andmebüroodele;
- d) ülevaade rahvusvahelisest koostööst ja teabevahetusest pädevate asutuste ja rahapesu andmebüroode vahel;
- e) ülevaade vajalikest komisjoni meetmetest, millega kontrollida, kas liikmesriigid võtavad meetmeid kooskõlas käesoleva direktiiviga, ning hinnata esilekerkivaid probleeme või uusi arengusuundumusi liikmesriikides;
- f) analüüs liidu ja liikmesriikide tasandil erimeetmete ja mehhanismide teostatavuse kohta seoses võimalustega koguda teavet väljaspool liitu asutatud äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelikult kasu saavate omanike kohta ning seoses artikli 20 punktis b osutatud meetmete proportsionaalsusega ning seoses võimalusega sellisele teabele juurde pääseda;
- g) hinnang selle kohta, kuidas on järgitud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid.

Vajaduse korral esitatakse koos esimese aruandega, mis avaldatakse 11. jaanuariks 2022, asjakohased seadusandlikud ettepanekud, mis käsitlevad asjakohasel juhul virtuaalvääringuid, volitusi rahapesu andmebüroo jaoks juurdepääsetava kasutajate isiku ja rahakottide aadressi registreerimise keskandmebaasi loomiseks ning haldamiseks, samuti virtuaalvääringute kasutajate täidetavate kinnituste vorme ja liikmesriikide kriminaaltulu jälitamise talituste koostöö parandamist ning artikli 20 punktis b osutatud meetmete riskipõhist kohaldamist.

2. 1. juuniks 2019 hindab komisjon rahapesu andmebüroode ja kolmandate riikide koostöö raamistikku ning takistusi ja võimalusi koostöö tõhustamiseks rahapesu andmebüroode vahel liidus, sh võimalust luua koordineerimis- ja toetusmehhanism.

3. Komisjon esitab kohasel juhul Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, kui vajalik ja proportsionaalne on vähendada juriidiliste isikute tegelikult kasu saava omaniku kindlakstegemise protsendimäära, võttes arvesse soovitusi, mille on uue hindamise tulemusel andnud rahvusvahelised organisatsioonid ja standardite kehtestajad, kellel on pädevus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas, ning esitab asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.“

42) Artikli 67 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 26. juuniks 2017.

Liikmesriigid kohaldavad artikli 12 lõiget 3 alates 10. juulist 2020.

Liikmesriigid loovad artiklis 30 osutatud registrid hiljemalt 10. jaanuariks 2020, artiklis 31 osutatud registrid hiljemalt 10. märtsiks 2020 ning artiklis 32a osutatud automatiseeritud keskmehhanismid hiljemalt 10. septembriks 2020.

Komisjon tagab artiklites 30 ja 31 osutatud registrite omavahelise sidestamise koostöös liikmesriikidega hiljemalt 10. märtsiks 2021.

Liikmesriigid edastavad käesolevas lõikes osutatud normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.“

43) II lisa punkti 3 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„3) Geograafilised riskitegurid – registreerimine, asukoht, elukoht.“

44) III lisa muudetakse järgmiselt:

a) punkti 1 lisatakse järgmine alapunkt:

„g) klient on kolmanda riigi kodanik, kes taotleb liikmesriigis elamisõigust või kodakondsust kapitalisiirete, vara või riigivõlakirjade ostmise või selles liikmesriigis tegutsevatesse äriühingutesse investeerimise eest.“;

b) punkti 2 muudetakse järgmiselt:

i) alapunkt c asendatakse järgmisega:

„c) ärisuhe või tehingud, mille puhul ei viibita samas kohas ja ei võeta teatavaid kaitseabinõusid, nagu e-identimise vahendid või asjakohased usaldusteenused, mis on määratletud määruses (EL) nr 910/2014, või mõni muu, asjaomase riigiasutuse reguleeritud, tunnustatud, heakskiidetud või aktsepteeritud turvaline, kaug- või elektrooniline identifitseerimismenetlus;“

ii) lisatakse järgmine alapunkt:

„f) tehingud, mis on seotud nafta, relvade, väärismetallide, tubakatoodete, kultuuriväärtuste ja muude arheoloogilise, ajaloolise, kultuurilise või usulise tähtsusega või haruldase teadusliku väärtusega esemetega ning elevantiluu ja kaitstud liikidega.“

Artikkel 2

Direktiivi 2009/138/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/138/EÜ artikli 68 lõike 1 punkti b lisatakse järgmine alapunkt:

„iv) asutused, kes vastutavad järelevalve eest selle üle, kuidas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 (*) artikli 2 lõike 1 punktides 1 ja 2 osutatud kohustatud isikud täidavad kõnealuse direktiivi nõudeid;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).“

Artikkel 3

Direktiivi 2013/36/EL muutmine

Direktiivi 2013/36/EL artikli 56 esimesse lõiku lisatakse järgmine punkt:

„g) asutused, kes vastutavad järelevalve eest selle üle, kuidas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 (*) artikli 2 lõike 1 punktides 1 ja 2 osutatud kohustatud isikud täidavad kõnealuse direktiivi nõudeid.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).“

Artikkel 4

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 10. jaanuariks 2020. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 5

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 6***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 30. mai 2018

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
L. PAVLOVA
